

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204893

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP—730—B—84—1,000

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

182

Accession No

12611/12

Author

INDIA
THE HISTORY OF INDIA, 1600-1700

Title

THE HISTORY OF INDIA, 1600-1700

This book should be returned on or before the date last marked below

జయమ్మ తావురం

ప్రథమాంకం — ప్రథమరంగం

(జయమ్మ పుట్టినిల్లు పెద్దబజారులో ఇల్లు ఇంటికి ముందున్న పోర్టుకోలో, అక్కచెల్లెండు, మీన జయానూ వాళ్ళతల్లి శాంతమ్మానూ కూర్చుని మాట్లాడుకుంటూ వుంటారు)

జయ — అమ్మా, ఏదైనా మంచి పాట పాడవే.

శాంతమ్మ — నాకేం పాటలాచ్చే పిచ్చితల్లీ చిన్నప్పడు నేర్చు కొన్నవి ఏమైనా వచ్చినా, అనన్నీ పాతపాటలు! పాతపాటలు నచ్చుతాయమ్మా మీరూ ?

జయ — నచ్చకేమి ! అవే బాగుంటాయి నిజానికి !

మీన — ఆ నచ్చుతై ! నచ్చకేం నీకన్నీ నచ్చుతై. పాతచింతకాయ పచ్చడైనా కమ్మగానే ఉంటుందినీకు. !!

జయ — పోనీ నీవు పాడరాదమ్మా ఏదైనా కొత్తపాట?

మీన — నాకు ఇంగ్లీషు పాట వచ్చు

శాంతమ్మ — పోనీ అదే పాడు వింటాము ఏదైతేనేం పాడటానికీ ?

జయ — పాడవే.

మీన — పాడతాను విను.

There are ten green bottles hanging on the wall
Hanging on the wall

If one green bottle happens to fall

There are still nine green bottles hanging on
the wall.

(శాంతమ్మ తెల్లపోయిచూస్తూ ఉంటుంది. జయ విని విరగబడి నవ్వుతుంది)

జయ—ఇదేం పాటే ?

శాంతమ్మ— ఇప్పుడు నీవు ...పాడింది పాటలే అమ్మాయి !!

జయ— పాటేనే ...(నవ్వి)... ఇంగ్లీషు పాటలు అల్లాగే ఉంటే..... ఇకచాలుగాని అమ్మా అధ్యాత్మ రామాయణ కీర్తన ఒకటిపాడవే.

శాంతమ్మ—దానికేంభాగ్యం...పాడతా నమ్మా...

(కృష్ణుని చల్లులు పాడుతూఉంటుంది)

మీనా—అమ్మా...అమ్మా...పోస్టుమన్ వస్తున్నాడే!! ఉత్తరం ఏమైనా ఉండేమా! మాస్టరు గారింటికి వెళ్ళాడే అమ్మా. మనకేమైనా ఉత్తరం ఉండేమా అడగానా!

శాంతమ్మ—పిచ్చా ఏమిటే నీకూ? మనకిపుడు ఎవరు వ్రాయాలె! అక్కయ్యకూడా ఇక్కడే ఉందామె !!

మీన —(క్రింటెగాచూస్తూ) ఏమే జయక్కా ఎక్కడనుంచి అయినా ఉత్తరం రావాలా ?

జయ—(సిగ్గుపడి) ఏమోనే నన్ను అడిగితే నాకేం తెలుస్తుండే!

మీన—అబ్బ! ఎంతసంగనాచివే!! బావ దగ్గరనుంచి ఉత్తరం వస్తుండేమోనని నీవు అనుకోలా!! నవ్వుతుంది పైగా! అమ్మా చూడవే ఇల్లా నవ్వుకొంటున్నదో..... నా మాట అబద్ధమేమో!!

శాంతమ్మ—పోనీ లేవే..... అల్లరి చేయకూ.

జయ—వెళ్ళి పోయినాడా?

మీన—పోయినట్లే... ఉన్నాడు—(సందేహంగా) అడుగో... వస్తున్నాడు!! ఉత్తరం ఏమైనా ఉండేమో అడగనా?

శాంతమ్మ—అడగటం ఎందుకే? ఉత్తరం ఏదేనా ఉంటే అశనే ఇచ్చిపోతాడు! పట్టు కెళ్తాడా?

మీన—(ఎగురుతూ) ఇశేవస్తున్నాడు!
(జయ లేచిచూస్తుంది) మన ఇంటికే! నవ్వుతున్నాడుకూడానూ అమ్మా. అమ్మా. గావే. రావే ఏమే అమ్మా మన ఇంటికే వస్తున్నాడే! !

శాంతమ్మ—రానీయవే!! ఎందు కట్లా ఎగురుతావు!!

మీన—ఏం అబ్బాయి, మాదేనా ఉత్తరం? నే జెప్పలా? నాకు తెలుసు! ఇది బావ రాసిందేనా అక్కయ్యా!!

జయ—ఇల్లా... ఇయ్యి (అని ఉత్తరం లాక్కోబోతుంది మీన పారిపోతుంది.)

మీన—ఆ ... నే నియ్యను ... అమ్మా శావ
రాసిందేనే!...

శాంతమ్మ—నీక్కొక్క తెలుసు ఎవరు వ్రాసింగీనీ...
ఒక వేళ మీనాన్నగారి ఉత్తరమేమో చి-పబోకు సుమీ

మీన—(అడ్డనుమానము) అన్యాయంగానాన్న పేరుండే!

శాంతమ్మ—అయితే బల్లమీద పెట్టే శెయ్యి

జయ—(బల్లపోయి) నాన్నమా?

మీన—(లేగదూడలాగ ఛంగున గంజేసి) కాదేవ్.
అమ్మా నాన్నగారి కేరఫ్ జయబస్మీ అని ఉండే!!
అక్కయ్యకేనే! ఇకే! శావరాసిందేనే! నే జెప్పలా?

జయ—(సంతోషంతో) ఇట్లా ఇప్పుడు అల్లరిచెయ్యకా
(అని మీనచేతిలోనుంచి ఉత్తరం బాహ్యోగ్యమైంది. మీన
అందకుండా పరుగుతుంది)

మీన—ఇందవే... నాకెందుకు నీ ఉత్తరం. (అని నిల
బడుతుంది. జయ అందుకుంటూనికి వెళ్ళగానే) అమ్మానితాశే
(అని దూరంగా నుంచుని ఎగురుతుంది సంతోషంతో)

శాంతమ్మ—మీనా, ఏమీనా ఎగురుదూ? దాని
మొగుడు వ్రాసిన ఉత్తరం అంటే. దానికి ఆశ గదూ!

మీన—ఆశేలే..... చింపనా... చింపుతా

శాంతమ్మ—అక్కయ్యకియ్యవే మీనమ్మతల్లీ

మీన—చింపుతున్నా నేవ్ చింపు తు
..... న్నా ను (చింపబోతున్నట్లు
నటిస్తుంది)

జయ—వద్దని నీకు కాదూ చెప్పేదీ ? ఇల్లా ఇస్తావా
ఇయ్యవా! (మీన పాలుతాగిన ఆవుదూడలాగ గంతులే
స్తుంది. జయనిలబడి చూస్తుంటుంది)

బూన—నీ మొగుడు వ్రాసిన ఉత్తరం అయితే
మటుకు ఎందుకమ్మా అంత ఆశా ?

శాంతమ్మ—నీకూ మొగుడు వస్తేగాని తెలియను,
ఆఆశ ఏమిటి! నీవు చించి చూడ కూడ దమ్మా అక్కయ్య
కు ఇచ్చే శైయ్య.

జయ—ఇల్లా ఇచ్చే శయ్య మా అమ్మగదూ

బూన— (తల్లిదగ్గరకువచ్చి) నేను చదువుతానే
అమ్మా. (నీగ్గులంతుకతో)

శాంతమ్మ—అక్కయ్యకు ఇచ్చే శైయ్య అని చెప్పానా
...ఎందుకు చెప్పానో...విగత. (బ్రతిమలాడుతుంది)

మీన—ఇందవే.....నీ మొగుడు వ్రాసిన ఉత్తరం
నీవే చదువుకో నాకేగి వద్దలే అమ్మా (అని ఇయ్యబోతుంది)

జయ—(అందుకోబోతే...మీన...ఇస్తున్నట్లునటిం
చిచెయ్యి వెనక్కు లాక్కుంటుంది అమ్మాఅటూ) అబ్బ,
ఏడ్చించుకు తింటున్నావు ! పోనీ నీవే చదవ్వే.

మీన—(బుద్ధిమంతురాలై నీరియస్ గా) నీమొగుడు
రాశాడుగా నువ్వే చదువుకో. ఇందమ్మ నీ ఉత్తరం: (బుడ్డ
మూతితో ఇచ్చే స్తుంది)

౨

(అదే స్థలం. జయ ఉత్తరాన్ని అందుకొని ఒకమూలగాబడిగి కూర్చుని జాగ్రత్తగా, నెమ్మదిగా చింపి, ఉత్తరాన్ని తీసి చదువుకోవటం ప్రారంభిస్తుంది. శాంతమ్మ కుమార్తెవంక దీక్షతో చూస్తూ, సంతోషిస్తుంటుంది.

ఉత్తరంలోని మొదటిపంక్తి చదివే సరికే జయకు అప్రయత్నంగా నవ్వు వస్తుంది. దీక్షగా ఉత్తరం చదువుకొంటూఉంటుంది.

మీన మెల్లగా జయవెనక నైపునకు జేరి మోకాళ్ళ మీదకూలబడి, జయబుజాలమీదుగా చూస్తుంది. ఆ ఉత్తరం చూసి ఆశ్చర్యపడుతుంది. ఏదో రహస్యమైన సంగతి తెలుసుకొన్నదానిలాగ చూస్తుంది. కళ్ళు పెద్దవిచేస్తుంది. పెదవిలోపలికిలాగి పడుతుంది. ఏదో అన్యుతమైన, విచిత్రమైన రహస్యాన్ని తాను సంగపాదించి నందులకు పట్టరాన్ని సంతోషంతో, మెల్లగాలేచి, అడుగులో అడుగువేసుకొంటూ నడచివెళ్ళి; తల్లిచెవిలో ఏమో చెపుతుంది ఆమె నవ్వుతుంది.

మీన మళ్ళీ జయక్క వెనకాలచేరి ఇందాకటి మాదిరిగాచూడాలని ప్రయత్నం చేస్తుంది. కాని ఈమారు జయ ఉత్తరాన్ని దాచుకొని, మీనకు కనపడని పద్ధతితో చదువుకొంటూఉంటుంది మీన చిన్నపుచ్చుకొని జయ తనను అవమానపరచి నందులకు కోపంగా ఉంటుంది.

కాసేపు అయిన తరువాత మీన తల్లి దగ్గరకెళ్ళి, మళ్ళీ ఏదో చెప్పాలన్న ప్రయత్నంలో అమ్మా, అమ్మ అని గడ్డం మునివేళ్ళతో నెట్టుతుంది. శాంతమ్మ వినిపించుకో కుండా జయమ్మ ఉత్తరాన్ని చదువుకోటాచూచి ఆనందాన్ని పంచుకుంటుంది. మీన ఊరుకోదు. పికి పికి ఆమెదృష్టి తన వైపునకు తిప్పి, మళ్ళీ చెవులో "ప్రియమైన జయమ్మలే అమ్మా" అంటుంది.

మీన—ఉత్తరం చూడ నీయవు కదూ... నే చూశావే..... అమ్మా... ప్రియమైన జయమే ! (నవ్వుతుంది)

శాంతమ్మ—సరే. చెప్పావుగా అమ్మా.

మీన—(మరుసారి ఉత్తరం చూడాలని ప్రయత్నం చేసి) పోనీలే అమ్మా నాకు చూపొద్దులే. అసలు చూడనే చూడనూ! (బుడ్డమూతి పెడుతుంది. ప్రియమైన జయకు... ప్రియమైన జయకు... (అనేకరకాలుగా నొక్కి సాగదీసి ఆమాటలో ఉండే మాధుర్యానంత వలకపోస్తుంది)

ఒక అమ్మాయి మొగుడు ఎమన్నా..... వెళ్ళా నికే..... (నవ్వు.)— "ప్రియమైన జయ" అని ఉత్తరం రాశాడు.

రత్నమ్మ— (ఇంటి ప్రక్క ఆవిడ. ముసలి ముత్యైదువ. వస్తుంది) ఏమమ్మా శాంతమ్మ వదినా... ఏమిటి సంగతి?

శాంతమ్మ—రా వదినా... రా... మరేం సంగతులు లేవు...

రత్నమ్మ—మీన ఎందుకూ అట్లా ఎగురుతుంది?

మీన—ఏం లేదు అత్తయ్యా.....

ఒకమ్మాయి మొగుడూ.....(నవ్వు)

రత్నమ్మ—ఎందుకే అంత నవ్వు?

జయ—దానిసంగతి ఎరగవు అత్తయ్యా అది అంతే!

శాంతమ్మ—నాని మొగుడు ఉత్తరం వ్రాశాడు; అదిచదువు కొంటున్నది. అదీసంగతి అంతకంటే మరేంలేను.

రత్నమ్మ—దాని మొగుడు వ్రాసిన ఉత్తరం అది చదువుకొంటూంటు...ఇదెందుకూ ఇట్లా ఎగురుతుందీ!

మీన— అదిగాదు... అత్తయ్యా... (నవ్వుతప్పుకో లేక ఎరగబడి నవ్వుతుంది)

రత్నమ్మ—నీమిత్రులు ... పిచ్చిపిల్లా ... సంగతేమిటా చెప్పి మరీనవ్వు.

మీన—అదికాదు అత్తయ్యా ...బావే... అక్కయ్యకుఉత్తరం వ్రాశాడు—(మళ్ళీనవ్వుతుంది)

రత్నమ్మ—రాస్తేఏం; మొగుడు వెళ్ళానికి ఉత్తరం రాసుకోట్టే! ఎందుకానవ్వు?

మీన—ఉత్తరానికి కాదు అత్తయ్యా...మరిటా.....(నవ్వు)...వెళ్ళాంటా..... ప్రియమైన జయటా!! (పక్కలు పట్టుకొని ఎరగబడి నవ్వుతుంది)

రత్నమ్మ—టన్.....ఇంతేగద! ఆబ్బరమాపమిటి? ఈమాత్రానికే ఎందుకే అంత ఎగురుడూ? నీకూ వస్తాడుండు

...వెక్కిరిస్తూన్నావు ! నీమొగుడు ఏం రాస్తావో ఆలోచించుకో!

మీన—నాకు మొగుడు లేడుగా!

రత్నమ్మ—లేకపోతే రేపీ పాటికి వస్తాడు. వచ్చి.....

మీన—ఆ...వచ్చి.....వచ్చి ఏం జేస్తాడు? చెప్పు?

రత్నమ్మ—ఆ, వచ్చి ఏం జేస్తాడా? వచ్చి మెత్తగా తంటాడు...సరేనా?

మీన—అట్లయితే ...నేను... అసలు పెండ్లి చేసుకోనుగా.

రత్నమ్మ—మాచక్కా చేసుకొంటావు! నీవుచేసుకొంటావా నీతల్లో జేజెమ్మచేసుకొంటుందా!

మీన—ఆ... చూద్దాం... “ వలదు ... వలదు. నివాహంబు వలదు నాకు విద్యలందే సుఖము వెలయునాకు”

రాణీ...చెలీ

నమ్మరాడే చెలీ

మగవారీని...నమ్మరాడేచెలీ (అటూ పడుగెత్తిపోతుంది.)

శాంతమ్మ—నీకొడుక్కు చేసుకోవమౌదీన్ని. !

రత్నమ్మ—నాకొడుక్కు చేసుకొంటే...ఈగడుగ్గాయ సరిగ్గా కాపురం చేస్తుందనే నీవనటం! ఇప్పుడే ఇట్లా ఎగురుతున్నదే గజ్జల గుఱ్ఱాలాగ? ఈడొస్తే ఇహనిలుస్తుందంటా? వాణ్ణి కానికి అమ్మకొస్తుంది గాని! సరేగాని ఇంతకూ అల్లుడు ఏం రాసినట్లు?

శాంతమ్మ—ఏదీ—? ఏమమ్మాజయా... ఏం గాశేదే?
మేము విచారాచూ? (అని పక్కావిడను చూచి నవ్వుతుంది)

రత్నమ్మ—పోనీ... ఉత్తరం... అంతా చదవొద్దులే
అమ్మా... సంగతు లేమిటో చెప్పు. అంతే చాలు సంతోషిస్తాం.

జయ—(నవ్వుముఖంతో) పెద్ద రహస్యాలు ఇందులో
ఏమీ లేవే... అమ్మా నువ్వే చూడు. (ఉత్తరం తల్లికిస్తుంది.)

శాంతమ్మ—(ఉత్తరాన్ని తెలక్రిందుగా పెట్టి చూచి)
అహ అక్షరాలు అలికేసి నల్లుగా ఉన్నాయి. నీవు చదువు
వొదినా... వింటానూ.

రత్నమ్మ—(బారెడు మారంలో పెట్టి) అహ నాకూ
చూపు ఆనటం లేదు. కళ్ళజోడు కావాలె. ఎందుక్కాని ఇదొ
తానూ నువ్వే చదవ్వే... జయమ్మా... (అని ఉత్తరం జయ చేతి
కిస్తుంది)

మీన—(ప్రవేశించి)—నేను చదువుతాను పోనీ
ఇల్లా ఇయ్యి ఉత్తరం అత్తయ్యా.

శాంతమ్మ—కాదు లే అమ్మా... దాన్నే చదవనీ నువ్వు
ఇల్లారా. తల్లీ... నాదగ్గర కూర్చో. అక్కయ్య చదువుతుంటే
అంచక్కావిను. ఇక చదువు తల్లీ చదవ్వే సిగ్గేమిటి?

రత్నమ్మ—ఓయబ్బ!... ఏం సిగ్గమ్మా! చదువమ్మా
వింటాము.

జయ—సిగ్గుకాదే... చదువుతానే అమ్మా వినుమరి
ఆవిడతో గుసగుసలాడతావేం...?

శాంతమ్మ—ఉలేదు లే... కానీయ్

జయ—మీరిద్దరూ అల్లాగ ముసిముసినవ్వలు.....
నవ్వతూంటే... నేనేంచది వేచే !!

రత్తమ్మ—లేదు లేవమ్మా—ఊరుకో వదినా ఊ.
కానీ.

జయ—(సిగ్గుపడి) నేను(నవ్వుతుంది)
శాంతమ్మ—(అంతా నవ్వుతారు.)...నువ్వేనవ్వుతుం
టివి! చప్పన చదివేశెయ్యి.....ఎముం దేమహభాగ్యం !!

జయ—(ఉత్తరంచదువుతుంది) “నేను ఇక్కడకులా
సాగాఉన్నాను”

మీన—(వేచి) ఆర ఆర అది చదవ్వేం మొదట్లో
వ్రాసింది!

రత్తమ్మ—మొదట్లో వ్రాసిందేమిటే!... పోనీ అది
కూడాచదువు వింటాం.

మీన—మొదట్లో, ప్రియమైనజయాలని వ్రాయలా
...(మళ్ళీనవ్వు)

శాంతమ్మ—అది విన్నాంగా ఇలాచదవనీ.

మీన—ఇహ చదవ్వే...(వెక్కిరింతగా)

జయ—నేను ఇక్కడ కులాసాగాఉన్నాను, మా
అమ్మా నాన్నాగుంటూరు వెళ్ళారు. మా అక్కయ్యకు
పురుషు వెళ్ళింతరువాత వస్తారట !.

శాంతమ్మ ఎప్పుడోప్పుడు వస్తారు ... ఇందులోప
ముందే...అల్లాగనవ్వుతారు. ఏమమ్మా వదినా ఎందుకూ
అల్లా నవ్వుతారూ !

రత్నమ్మ—ఏవో పిచ్చిపిల్లలు. ఊఁఁగంకేంరాశాజే...
జయా...చదువు మరీ.

జయ—“నేను హోటల్లో భోజనం చేస్తున్నాను”!

శాంతమ్మ—ఇంకా ఇబ్బంది ఏముందీ!...ఏముమ్మా.
హాయిగా హోటల్లోభోజనం చేస్తాడు ! ఏముంటావు!

జయ—హోటలు భోజనం నాకేమీ ససిగాలేదు.
(అని ఫక్కున నవ్వుతుంది)

శాంతమ్మ— ఎంచుకే ఆనవ్వు...అంతా నవ్వుతు
న్నారే!! ఏముందమ్మా ఇందులో !!

మీన—(రెల్లిబుగ్గమీదపొడిచి) నీకేం. అర్థంకాదు.
శావడీ త్రరంలో ‘మొదట’ - మానాన్న అమ్మాలేదూ అని
వ్రాయలే.

శాంతమ్మ—వ్రాస్తే?

మీన—వ్రాస్తే నేను ఒక్కణ్ణే ఉండలేనూ...నీవు
చప్పునరా అన్నమాట !

శాంతమ్మ—(ముక్కుపై వేలేసుకొని) అల్లాగట!

మీన—అందుకని హోటలు భోజనం ససిగా లేదు

శాంతమ్మ—అందుకని భోజనం ససిగాలేక పోవటం
ఏమిట.

మీన—నీతలకాయ. నీకేం అర్థంకాదు. హోటల్లో
అన్నం సయించటం లేదూ అంటే ఏమిటి?

శాంతమ్మ—ఏముందే

మీన—అక్కయ్యవెళ్ళే ... వండిపెడితే గాని ...
ఆయనకు...అన్నం...సయించదట !! ఇప్పుడు తెలిసిందా?

శాంతమ్మ—నాతల్లే, ఎంతఅర్థం ఉండే !! నాకేం జేలుస్తాయమ్మా ఈ అర్థాలన్నీనూ ? నీ నేమన్నా చదువు కొన్నానా, పెట్టానా!

మీన—దీనికేం చదువు అక్కర్లేదే ఇది కావాలె (నెత్తిమీద కొడుతుంది)

శాంతమ్మ — నాకు అదీలేదూ ... ఇదీలేదూ ... జయమ్మా...ఇంకా ఏమన్నాఉందా అయిపోయిందా ... ఉత్తరం!

జయ—ఇంకా రెండు ముక్కలున్నాయ్ “పాల పున్నమ్మకు ఎంత ఇవ్వాలింది నాకు తెలియదు. అది డబ్బు కోసం రోజురోజూ తిరిగి పోతున్నది.”

శాంతమ్మ— పాలపున్నమ్మ సంగతి ఎందుకమ్మా ఈఉత్తరంలో?

జయ—ఆ పాలదానికి ఎంతఇవ్వాలో ఆయనకు తెలియదు! అది రోజురోజూ లెళ్ళుకు గోలచేస్తున్నదికామాను!!

శాంతమ్మా—ఏం విచిత్రమమ్మా. లెళ్ళజూచుకొని ఇచ్చిపంపలేదా?

రత్తిమ్మ—నీదంతా ఓ వెర్రిగొడవా !! గ్రహించ లేవ్రా! అదో నపము !!

మీన—జయక్క వెళ్ళి లెళ్ళచూస్తేనేగాని తేలదు ఆచిక్కు. అదీ సంగతి !! తెలిసిందా?

రత్తిమ్మ—ఇప్పుడు తెలిసిందమ్మా. ఈ ఉత్తరంలో సంగతంతా ఏమిటంటే... పెళ్ళాని తల్ తండ్రులు తిరుగుటపాలో పంపమని.

మీన—అక్కయ్యను తిరుగుటపాలో పంపెయ్యవే
అమ్మా. అదికూడా ఆలస్యం కావచ్చు; తెలిగ్రామిడ
పంపేద్దాము అక్కయ్యని!!

జయ—(కోపంనటిస్తూ)మీనా, ఏమిటదీ?

శాంతమ్మ—అంతేనుటే జయమ్మా అర్థం.

రత్నమ్మ—దాన్ని అడగాలటే... తెలియటంలా?
(నవ్వు)హోటలులో భోజనం ససిగా లేదంటే అర్థం తెలియ
టం లేదటమ్మా వదినా? (నవ్వు)

జయ—కాదులే... అత్తయ్యా ఆయనకు నిజంగా
హోటలు భోజనం పడదు.

మీన—అత్తయ్యా...ఇప్పుడు తెలిసిందా?జయక్క
మాట విన్నావా? దీనికి ప్రేమనే మొగుడంటే...ప్రియమైన
మొగుడు! (వెక్కిరిస్తుంది)

శాంతమ్మ—ఈ డొంకతిరుగుడు అంతా ఎందుకమ్మా?
పోనీ...నీవు వెంటనేబయలుదేరిరా...అనివ్రాయకూడదూ?

రత్నమ్మ—నీడంతా ఓగొడవ అల్లా రాస్తారుటమ్మా
ఇప్పటి కాలం కుట్టవాళ్ళు అయితే మటుకు సాంప్రదాయంలో
పెరిగిన వాళ్ళు ఇల్లాగే వ్రాస్తారు వదినా!

శాంతమ్మ—చాలా తమాషాగా వ్రాశాడు! గొప్ప
అల్లుడే! ఉత్తరం అయిపోయిందా అమ్మాయి!

జయ—అయిపోయినట్లే. ఇంకా రేండుమాక్కులున్నాయి

రత్నమ్మ—అవికూడా వినిపించ వే జయూ. ఇంకా ఏమి

తమాపాలున్నయ్యో!!

జయ—తమాపాలు ఏమీలేవు! అత్తగారికి మామ గారికి నమస్కారములు మామరదల్ని చి॥ మీనాక్షిని చూడాలనిఉంది. చిన్నప్పటి దాని ముద్దుమాటలు జ్ఞాపకం వస్తూఉంటున్నాయి

శాంతమ్మ—ఈభాష నాకూ అర్థం అవుతున్నది. అయితేదాన్ని కూడాతీసుకని రమ్మనా ఆయన అనటం?!

మీన—అది! అమ్మయ్య...చూఅమ్మను ఇప్పుడిప్పుడే తెలుస్తున్నాయి సంగతులు!!

రత్నమ్మ—ఒక వేళ మీరేమన్నా అటంకం చెబుతారని నమస్కారాలు కూడా పారేశాడు.

శాంతమ్మ—తమాపాగా ఉండే. అల్లుడు గడుసు వాడునుమీ. (నవ్వుతూ) హోటల్ భోజనం పడటం లేదూ? పాలలెళ్ళి చూడటం కూడా తెలియదు పాపం !!

జయ—కాదులే... అమ్మా... ఆయనకు నిజంగా తెలియదు. ఇటువంటిగొడవ లేమీపట్టించుకోరు. అంతా నేనే!!

రత్నమ్మ—ఇంకెందు కమ్మా...దీని సంగతికూడా తెలియాలా ఈ మాటలో !!

శాంతమ్మ—ఇంకా తెలియకుండా ఉండొచ్చిందే !! అంతా తెలిసింది. సరేలే...మీనాన్నరానీ... రేపేకామాలు దళమి...సరేదయా..... రేపే బాగుంది,

మీన-(దీర్ఘబ్రతీస్తూ) నేను... కూడా... వెడతానూ

శాంతమ్మ—దాని మొగుడింటికి నీవెందుకే?

జయ—ఎక్కడా మొగుడు దొరక్కపోతే అక్క మొగుడే దిక్కు అన్నారు.

మీన—నాకు మొగుడు దొరక్కేమే ? నేతల్లు కొంటే... ఒక్కటి... రెండు... మూడు... ముగ్గురు మొగుళ్ళున్నారు నాకు... (వేళ్ళమీద లెక్క పెడుతుంది)

రత్నమ్మ—ఎంత గడుసేయిది !

జయ—మీనా, వెళ్ళుదాంరా.

శాంతమ్మ—సరే ... అక్కయ్యా నీవూ బట్టలు సద్దుకోండి.

జయ—(ఉత్తరాన్ని రెవిక జేబులో పెట్టుకొని) రావే మీనా (వెళ్ళిపోతారు)

శాంతమ్మ—జయమ్మ చూశావా వదినా! దానికి వెళ్ళాలనే ఉంది !!

రత్నమ్మ—ఇంత వెర్రిదాన వేమమ్మా ఉండదుటమ్మా.

శాంతమ్మ—ఉంటుంది. ఉంటుంది. ఏదోకన్నకడుపు కాబట్టి... (రుద్ధకంతం) అమ్మాయి మళ్ళీ అత్తవారింటికి వెళుతుందీ అంటే కష్టంగా ఉంటుంది.

రత్నమ్మ—ఏమిటి వదినా. (కన్నీరు) ఆడపిల్లలను కన్నాం. ఒక అయ్య చేతులో పెట్టాం. ఇక మన దేముంది చెప్ప ! అయినా దానికేంతక్కువ ! అత్తవారింటిలో అయినా అది ఒక పసీ పానీ చేయక్కర్లేదు. జమిందారు బిడ్డలాగు గడుస్తుంది.

శాంతమ్మ—దానికేం తక్కువ వదినా. ఆ అత్తగారైనా, ఏమాట కామూట చెప్పాలె... పార్వతీ దేవి

లాంటిది. కోడల్ని ఇవతల చెంబు వతల పెట్టనియ్యదు. కొడుకూ కోడలూ చిలకాగోరంగులా ఉంటే చూచి సంతోషిస్తుంది.

రత్తమ్మ—అదే మనకు కావల్సింది! జయమ్మ కడుపు ఫలించి నాలుగు పూలూ నాలుగు కాయలూ కాస్తే...

శాంతమ్మ—అంతే...వది... అంతే అంతకంటే కావల్సిందేమిటి!

రత్తమ్మ—(తక్కువగా తుకతో) అవును గాని...వదినా ఏమన్నా?... ..

శాంతమ్మ—ఏచ్చేవదీ

రెండవ రంగం

[పడకగది. ఒకపక్కగా ఒకబల్ల దానిపైనిపుస్తకాలు చిందరవందరగా పడేసి ఉంటే. ఏవస్తునూ ఉండవలసినచోట ఉండదు. బాబుఆగదిలో ఒంటరిగాఉంటాడు. బాబు జయభర్త మోచేతులు వరకు ఉన్నచోక్కా. కొంచెంవిసుగ్గా, విచారంగా ఉంటాడు. ఇంతలోకిచాకలిది వస్తుంది.]

చాకలి—బాబయ్యా,

బాబు—అ...ఎవరూ? నీవా... చాకలి... బట్టలు తెచ్చావా...రా.

చాకలి—తెచ్చానుండిబాబయ్యా...పద్దుచూస్తే... దాని పకారం అప్పు జెపుతానండి.

బాబు—అదే...అదే చూస్తున్నానే ఎక్కడాకనిపించటంలేదు...ఎక్కడపెట్టెళ్ళిందో ఆమహారాణి! ఇంటికైనా అడవి లేకపోతే చూశావా... చాకలీ... ఏహి కనపడదు...

చాకలీ—అంతేనుండి బాబయ్యా. మొగోరి కేం కనపడతేయండీ, ఆడోరు పెట్టిన వస్తువులు.

బాబు—(పుస్తకాగ్రా అవీ బల్లమీది నుంచి క్రింద పడేసి)

ఉహూ కనపడలేదు. అయితేచూడు చాకలీ ఎక్కడ పెడుతుందే పుస్తకం మీఅమ్మగారూ?

చాకలీ—పరుపు కింద సూడండి బాబయ్యా

బాబు—అవునవునే... (పరుపుఎత్తి క్రిందపడేసి) ఎదీ ఇక్కడలేదు ఇహ నేను వెదకలేను గాని, ఆబట్టలు అక్కడ పెట్టెళ్ళ మీ అమ్మగారొచ్చి, లెఖ్ఖజూచుకొంటుంది.

చాకలీ—ఎందుకండీ బాబయ్యా, వంటింట్లో సూచి రండి

బాబు—అక్కడ కూడా చూసి వస్తానుండు. అయినా ఈ ఆడవాళ్ళ దాపరికాలు ప్రాణాలు తీస్తయి.

చాకలీ—చూడండి బాబయ్యా... ఆకాడే ఉంటుంది.

బాబు—(రెండు డబ్బాలు క్రిందపడేసి పుస్తకం వెదికి తెస్తాడు) ఊ... సరే... ఒక్కచొక్కానూ... దుప్పటిలేవాలె సరే... ఇకపో (స్వ) అబ్బ కాస్త పడుకొంటే బాగుండు. గలీబులు మాసివై. ఛీ, ఛీ దుప్పటినిండా మన్ను. (దుప్పటి

లిపి) ధూ, ఇంటావిడ లేకపోతే, దుమ్ముధూళీకూడా నామీది కెగిరి పడుతుంది.! మాజయ ఉంటే ఎక్కడి వక్కడే అణగి పడుంటు. (గడియారం పడికొడు గంటలు కొడుతుంది) పడకొండేందే!!

కాస్త నడుము వాలుస్తాను. (ఎవరో బయట తలుపుపైన తక్ తక్ మని ముమ్మారు కొడతారు) ఎవరదీ?

రామూ—(సవిసయంగా) రావుజీ

బాబు—రామూ. నువ్వేనా. రావచ్చు.

రామూ—పడక గదిలో ఉన్నావని సందేహించాను. అలవైకుంఠ పురంబులో, నగరిలో, ఆమూల సౌధంబులోపల, మందారవనాంతరామృతసరః ప్రాంతేందు, కాంతోపలోత్పల, పర్యంక రమావినోది.....
(రాగంతో పద్యంపూర్తిజేసి)...ఇల్లంతా...ఇల్లాగ ఉండేం?

బాబు—ఏం?

రామూ—అహ ఏం లేదులే. ఏదో...ఇదిగా ఉంది

బాబు—అల్లాగ చూస్తావేంరా! నీ...కేమైనా పిచ్చి ఎక్కిందా?

రామూ—నాకా? పిచ్చా! అహ నాకేంపిచ్చి ఎక్కలేదు ఇంకా. మాతమ్ముడికి ఉండేది పిచ్చి చిన్నప్పుడు అదైనా ఇప్పుడులేదు పోయింది. సరేకానీ..... నీవు అల్లాగ ఉన్నావేమీ అంటా? (నవ్వి)

బాబు—ఎల్లాగ ఉన్నానూ!

రామూ—నీవు కూడా ఏదో.....ఇదిగాడిన్నావూ

బాబు—మ రేంలేదూ...కొద్దిగా నీరసంగాఉంది.

రామూ—నీరసంగా ఉందీ?...కొద్దిగా తిక్కతిక్కగా కూడా ఉంటుంది!! ఇహ ఎందుకూ? Night starvation. This is evidently a case of Night starvation తెలిసిందా?

బాబూ—ఏమిటి నీ ఉద్దేశం?

రామూ—ఏమిలేదురా...రాత్రిళ్ళు... నీకు అన్నం సహించటం లేదన్న సూట!... అదిసరేగాని, అమ్మ, నాన్నా ఉన్నట్టు లేరేం?

బాబు—లేదు,గుంటూరుఅక్కయ్యగారింటికివెళ్ళేరు.

రామూ—మరి మా వదిన గారూ.?

బాబూ—ఆవిడా దయచేసింది వుట్టింటికి.

రామూ—అదీ సంగతి...అల్లాగ చెప్పరాదూ!
అందుకనే అల్లాగ ఉన్నావు!!

బాబు—అన్నిసార్లు అంటున్నావు. ఎల్లాగ ఉన్నానే మిటి?

రామూ—ఎల్లాగ ఉన్నావని చెప్పేది!

దుష్యంతు మహారాజులొగారికి శకుంతలపై అనురాగం కలిగిన తరువాత నిద్రపట్టింది. కాగట! తలక్రింద చెయ్యి పెట్టుకొని పడుకోగా కన్నీటి వలన ముంజేతి కంకణాలలో తాపబడినటువంటి మణులుసీరెక్కి మలినంతో కూడ కొన్నవిఅయినాయట! అల్లాగ ఉంది నీస్థితి!!

బాబు — బాగానే ఉంది

రామూ — నిజంగా, నేను ఇల్లు చూచి నవ్వుజే అనుకొన్నాను ఇంటావిడ లేదా ఏమిటి చెప్పాలని. బాగానే ఉంది! ఎంతపని జరిగిపోయింది!

బాబు — ఏం, జరిగిందని అల్లా ఇద్దెపోతావూ!

రామూ — ఇంతకంటే, ఏంజరగాలే!! పెద్దవాళ్ళు లేని సమయంలో సిన్ను ఒంటరిగా వదిలేసి వెళ్ళిపోయింది. ఇల్లాంటప్పుడు, భోజనంససిగా లేకపోవటంలో విపరీతం ఏటా లేదు, (ఈమాటలు దీర్ఘాలుతీస్తూ అంటాడు)

బాబు — నీముఖం... ఇహ ఊరుకో

రామూ — ఊరుకొంటానికి కాదు... ఇల్లాంటప్పుడు భోజనమేకాదు. గ్రుక్కెడు మంచినీళ్ళు కూడా లోపలికిపోవు ఏమనుకొన్నావో.....

తెలిసిందా?... అయితే క్రొత్త పరిస్థితులేర్పడి ఆమెగారు వెళ్ళిందా?... అంటే.....

బాబు — అంటేలేదు... గింటేలేదు గాని ఇహ ఊరుకో అసలు ఆల్లాంటిదేం గాదు.

రామూ — (ఉద్రేకంతో) అల్లా అయినట్లయితే నిష్కారంగా... అంటే... ఏమీ... కారణంలేకుండా వెళ్ళి ఉండినట్లయితే... ఇది కేవలం అన్యాయం... అత్యంత ఘోరము. భరతదేశం కాబట్టి... ఇట్టి దుర్భర దురంతాలు జరగటానికి వీలైంది.

బాబు—పిచ్చికేక లెయ్యక...ఎవరైనా వింటే నవ్వు
తాడు. ఊరుకో,

రామూ—ఊరుకోను...ఇట్టి అన్యాయాలు నాకళ్ళు
ఎదుటనే జరుగుతుంటే నేను ఎల్లాగ ఊరుకోను. (ఒక్కొక్క
మాటే విడివిడిగా నొక్కి అంటాడు) ఆడవాళ్ళు పుట్టిళ్ళకు
వెళ్ళకూడదూ అని ఒక కఠిన శాసన నిర్దేశానికై నాజీవితం
ధార పోస్తాను.

బాబు—అల్లాగే కానీ. అయితే ప్రస్తుతం కేక
లెయ్యక కూర్చో.....పోడా కావాలా?

రామూ—వద్దు (కోపం. ఇంకా తగ్గలేదు)

బాబు—ఇంద...కాస్త ధూమపానం చెయ్యి.

రామూ—(శాంతించి) అయితే... నీవు హోటల్లో
భోజనం చేస్తున్నా వన్నచూట.

బాబు—ఆ, అంతే...మరేం జేస్తాం.

రామూ—అవుననుకో...ఊ...సరే...అయితే....
కోటాయ్ కనపడడేం!!

బాబు—వాడికి కడుపు నొప్పిగా ఉందట నిన్న
ఇవ్వాలా రాలేదు.

రామూ—కడుపు నొప్పా?

బాబు—ఏమిటా వెర్రి వెధవా...కడుపునొప్పిఅంటే
అంత విచిత్రంగా చూస్తూ వేం అదేదో అపాయకరమైన జబ్బు

అయినట్టూ?

రామూ—కాదు. కాదు చెప్పుతా. విరోచనాలుకూడా ఉన్నాయా?

బాబు—ఆ...ఉన్నాయి.

రామూ—అయితే డోకులు కూడా ఉన్నై అన్నమాటేగా?

బాబు—ఏమో తెలియదు.

రామూ—ఇంకెందుకూ ఉండే ఉంటాయ్ తప్పకుండా ఉంటాయి పాపం!

బాబు—ఏం, అల్లా అన్నావు.

రామూ—పూళ్ళో కలరా జోరుగా ఉంది.

బాబు—అహ వీడికి కలరాకాదు బాగానే ఉన్నాడు.

రామూ—కావచ్చు. సంగతి చెప్పాను. అదీ సంగతి అయితే.....బాబూ...ఏదీ ప్యాకెట్ (వెలిగించి నిట్టూర్పు విడిచి) అయితే.....నీవు హోటల్లో భోజనం చేస్తున్నావన్నమాట.

బాబు—ఎన్నిసార్లు అడుగుతావురా ఆప్రశ్న? అవును హోటల్లోనే భోంచేస్తున్నాను.

రామూ—అవుననుకో.....అదికాదు నేను వెర్రిగా అడగటం లేదు ఒకటి ఆలోచిస్తున్నాను. తెలిసిందా?

బాబు—నీవు ఏమిచెప్పావని నాకు తెలియటానికి.

రామూ—అది కాదోయ్ వెర్రినాగమ్మ పూళ్ళో... కలరా... జోరుగా ఉన్నప్పుడూ.....నీవు... హోటల్లో తిండి తినటం...అట్లేమంచిది కాదు. ఇప్పుడు తెలిసిందా?

బాబు—అదా నీవనటం...అయితే సరే...నీవన్న
మాట నిజమే...కాని ఏం జేయమంటావా?

రామూ—ఏం జేయ మంటానా? కాస్త పోయ్యిమీద
పెట్టుకోమంటా?

బాబు—నిజమే కానీ...నాకువంటచేయటంబాత్తుగా
రాదు. ఇంతవరకు నే నెప్పుడూ...పోయ్యి రాజేసిన పాపాన
పోలేదు.

రామూ—ఓరే బాబూ వంట చేయటానికి ఏం తెలి
యాలరా? ఏహ్ని తెలియనక్కరలేదు. చెయ్యటమే... తెలి
సిందా అంతగా తెలియకపోతే... ఒక పాకశాస్త్ర పుస్తకం
కొను, తెలిసిందా?

ఎనిమిది అయినట్లుంది...నేను స్టేషనుకెళ్ళాలి...సరే
...అదీ సంగతి తెలిసిందా?...వదీ... (ఒకసిగరెట్టు జేబులో
వేసుకొని రెండవది వెలిగించి) ఎందుకు చెవుతున్నానో విను.
గిద్దడుబియ్యంవండుకోకాని...హొటలుకెళ్ళక...తెలిసిందా?
గుడ్ బై.....

మూ డ వ ర ం గం

[అదే. ఇల్లు. కానివంటఇల్లు.....బాబు ధోవతి కట్టు
కొని పైన తువాలా వేసుకొని ఉంటాడు. ఒకమూల ఆరిపోయి
ఉన్న పోయ్యి— దానిపై గిన్నె. ఇంకొ పోయ్యిమీద కూర

గిన్నె. ఇంటిముందు బండి ఆగిన చప్పుడువిని బాబువీధి తలుపు తీస్తాడు. బండిలోనుంచి జయ, మీన, దిగుతూ ఉంటారు—
జయ ఉప్పాడ జరీచీర కట్టుకుంటుంది. మీన పరికిణీ కట్టుకొని
పైన వల్లె వేసుకొంది]

బాబు—ఇవ్వాళే వచ్చారే! మీనకూడా వచ్చిందే!
ఏం మీనా?

ఆ మాట ఇంట్లో పెట్టవోయ్, ఆజాడీ లేమిటి? సరే
తీసుకురా. ఆ బుట్టలేమిటి?

మీన—పండ్లు బావా.

బాబు—(అన్యమనస్కుడై) పండ్లు? పండ్లెందుకూ?

మీన—ఇదేమిటే అక్కయ్యా! పండ్లెందుకూ అంటూ
డేమిటే? (నవ్వి) పండ్లు తింటారు బావా!

బాబు—అవును అవునులే.....నిన్ను చూచిన తర
వాత మతికూడా పోయింది నాకు మీనా!

మీన—ఈ మధ్య నీకు ఎప్పుడొచ్చిందీ పోవటానికీ?

జయ—మీ సరసాలకేం గానీండి...ఆతన్ని పంపే
శెయ్యండి.

బాబు—పోమ్మనూ.

జయ—నాదగ్గర చిల్లరలేదు.

బాబు—అల్లాగ అనరాదూ...(పరుగుతెచ్చి) ఇంద
వోయ్.....అంతేగా.....ఇంద.

జయ—అల్లాగ ఉన్నా రేమండీ.

బాబు—.....

జయ—మిమ్మల్ని... అల్లాగ ఉన్నా కేమీ అంటా?

బాబు—అహ! ఏంలేదూ..... ఎల్లాగున్నానూ?

మీన—హోటల్ భోజనం ససిగా లేదని వ్రాశాడు కాదే! (నవ్వి) భోజనం ససిగా లేకే. ఇల్లాగ అయిపోయినా దుపాపం

చెక్కిళ్ళు చెమరించి చిక్కిపోయాయి

బంగారు మైచాయ కందు వారింది

తళుకు కన్నుల సాబకు తగ్గి పోయింది

అక్క ఆబ్ సెన్సులో చిక్కాడు బావ.

చిక్కాడు చిక్కాడు

చిక్కి సగమైనాడు

జయ—ఊరుకోమీనా అల్లరిచేయక నీకవిత్వానికేం గాని. మీనా. ఇల్లంతా నానా గలీజుగా ఉంది చూశావా?

మీన—ఉండదు తేమరీ ! నువ్వులేకపోతే ఎల్లాగ ఉంటుందే అక్కయ్యా! ఆడది లేని కాపురం - వెన్నెలలేని రాత్రీనీ!...

జయ—ఎక్కడఉండాలి నవి అక్కడ లేవుగద ! వంటింట్లోకి ఎందుకొచ్చింది చెప్పు. ఈ తేబిల్ ?...

ఈ త్రాసేమిటి ఇక్కడ?

మీన—నేనింకా చూడలేదు సుమీ. ఈత్రాసు ఎందుకుబావా?

బాబు—త్రాసా త్రాసూ...(తలగోక్కుంటాడు)

మీన — అక్కయ్యా. నీవు కూర్చుని తులాభారం తూగొమ్మ. అంతేనా ?

బాబు — చెబుతా... ఇప్పుడు చూశావ్ కూరల్లో. పులుసులో. పిండివంటల్లో వెయ్యాలిసిన వస్తువులు. సరిగ్గా తూనిక ప్రకారం వేస్తే ...వంట రుచిగా ఉంటుంది ఏమంటావ్

మీన — అవును బావా..... (నవ్వు)

అందుకని త్రాసు ఒకటి కొన్నాను. ఇది చాలా ఖరీదు అయింది కూడానూ !!

మీన — (నవ్వు) చాలా బాగుంది బావా ఈవర్షాటు — అక్కయ్యా..... ఆత్రాసేంచూస్తావు... ఇల్లా ఒక్క మాటురావాలె. చూశావా ఈవర్షాటు అంతా? అల్లం మినపప్పు... జీలకర్ర... మెంతులు... ఆవాలు... ధనియాలు (నవ్వు) భేష్. భేష్. అంతా ఆసుపత్రిలాగ తయారైంది. ఇంకా తమాషా అంతా చూడలేదు మనం... వంటచేస్తున్నాడేబావ !...

జయ — ఇదేమిటండోయ్... వంటచేయటం ఎప్పుడు నేర్చుకొన్నారూ ?

మీన — చదువు కొన్నవాళ్ళ కేముందే..... ఏది బడితే అదే ఊహమీదవచ్చేస్తుంది ! వంట ఏమిటి ! వడ్ల దంపుడు ఏమిటి ! ఏదయినాసరే... ఇట్టే వచ్చేస్తుంది!

జయ — నీదంతా ఇదీ... ఇంగ్లీషుచదువుల్లో వడ్లదంపుడు ఉందా ?

బాబు—.....

జయ—మిమ్మల్ని... అల్లగ ఉన్నా కేమీ అంటా?

బాబు—అహ! ఏం లేదూ..... ఎల్లాగున్నానూ?

మీన—హోటల్ భోజనం ససిగా లేదని వ్రాశాడు కాదే! (నవ్వి) భోజనం ససిగా లేకే, ఇల్లగ అయిపోయినా దుపాపం

చెక్కిళ్ళు చెమరించి చిక్కిపోయాయి

బంగారు మైచాయ కందు వారింది

తలుకు కన్నుల సాబకు తగ్గి పోయింది

అక్క ఆబ్ సెన్సులో చిక్కాడు బావ.

చిక్కాడు చిక్కాడు

చిక్కి సగమైనాడు

జయ—ఊరుకోమీనా అల్లరిచేయక నీకవిత్వానికేం గాని. మీనా. ఇల్లంతా నానా గల్లీజుగా ఉంది చూశావా?

మీన—ఉండదు తేమరీ ! నువ్వులేకపోతే ఎల్లాగ ఉంటుందే అక్కయ్యా! ఆడది లేని కాపురం - వెన్నెలలేని రాత్రీనీ!...

జయ—ఎక్కడఉండాలి నవి అక్కడ లేవుగద ! వంటింట్లోకి ఎందుకొచ్చింది చెప్పు ఈ తేబిల్ ?...

ఈ త్రాసేమిటి ఇక్కడా?

మీన—నేనింకా చూడలేదు సుమీ. ఈత్రాసు ఎందుకుబావా!

బాబు—త్రాసా త్రాసూ...(తలగోక్కుంటాడు)

మీన — అక్కయ్యా, నీవు కూర్చుని తులాభారం తూగొచ్చు. అంతేనా ?

బాబు — చెబుతా... ఇప్పుడు చూశావ్ కూరల్లో, పులుసులో, పిండివంటల్లో వెయ్యాలిసిన వస్తువులు, సరిగ్గా తూనిక ప్రకారం వేస్తే ...వంట రుచిగా ఉంటుంది ఏమంటావ్

మీన — అవును బావా..... (నవ్వు)

అందుకని త్రాసు ఒకటి కొన్నాను. ఇది చాలా ఖరీదు అయింది కూడానూ !!

మీన — (నవ్వు) చాలా బాగుంది బావా ఈవర్షా టు — అక్కయ్యా..... ఆత్రాసేంచూస్తావు... ఇల్లా ఒక్క మాటురావాలే, చూశావా ఈవర్షాటు అంతా? అల్లం మినపప్పు... జీలకర్ర... మెంతులు... ఆవాలు... ధనియాలు (నవ్వు) భేష్, భేష్, అంతా ఆసుపత్రిలాగ తయారైంది. ఇంకా తమాషా అంతా చూడలేదు మనం... వంటచేస్తున్నాడేబావ !...

జయ — ఇదేమిటండోయ్... వంటచేయటం ఎప్పుడు నేర్చుకొన్నారూ ?

మీన — చదువు కొన్నవాళ్ళ కేముందే..... ఏది బడితే అదే ఊహమీదవచ్చేస్తుంది ! వంట ఏమిటి ! వడ్ల దగ్గపుడు ఏమిటి ! ఏదయినాసరే... ఇట్టే వచ్చేస్తుంది!

జయ — నీదంతా ఇదీ... ఇంగ్లీషుచదువులో వడ్లదం పుడు ఉందా ?

మీన—ఎందుకుండచే జయక్కా ! అన్నీ ఉంటై.
 ఇంతకూ నీవు అదృష్టవంతుడాలవేలక్కా. బావనీకు పంచ
 భక్త్యపరమాన్నామూ వండి పెడతాడు ఎక్కడైనా.
 వేరుడు కాపరం పెడితే,.....అక్కాఅక్కా ...
 బావమీద పద్యంకడుతున్నాను ఉండు...(ఆలోచించి క్షణం
 అయినతరువాత)...ఆ అక్క-య్యా...

అధిక బలుండైన భీమసేనుండే
 వలలుడను పేరున వంటలవాడుఅయి
 పలు తెరంగు పప్పుల పిడివంటలున్
 ఒప్పుగజేసె మహీశుని మెప్పుగాంచ

నిచ్చలు పడ్రసంబులు, బావ, నీ
 నచ్చిన పాకమునన్ పంచనబొనర్చిగో
 ర్వెచ్చని పాయసంబులన్ పెట్టునులే
 క్రొంజవుల్ జనింప ప్రీతిపుట్టగన్

బాబు—పద్యంలాగానేడం చే మీనా ఆతమాపే...

మీన—(మాటకు అడ్డొచ్చి) ...బావా. బావా.
 అయితే ఆవేలుకి కట్టేమిటి ?

బాబు—ఇందాక బెండకాయలు తరుగుతుంటే వేలు
 తెగింది.

జయ—అయ్యయ్యా ... ఎందు కొచ్చిన అవస్థిది
 మీకూ?

బాబు—అవస్థ ఏముంది జయా. ఎదో సరదాపడ్డాను.

మీన—బావకు ఇటువంటి సరదా కలగటం నీలదృష్టం కాదులే అక్కయ్యా! నీవేం కష్టపడక్కరలేదు.

జయ—అయ్యో! అయ్యో! ఆయన వండటం. నేను తినటం!!

మీన—వండలేకేమీ అక్కయ్యా ఇదుగో చూడు అన్నం!

జయ—ఇదేమి అన్నమే?...బియ్యం బియ్యంగానే ఉన్నాయి!

బా—బుబియ్యం...ఇంకా...అన్నంగా మారలేదు

మీన—సాపం పొయ్యి...ఆరిపోయిందే! దానికేం గాని కూర వండాడు చూశావా? బెండకాయకూర దివ్యంగా తయారైంది!!

బాబు—ఇంకా తిరిగిమూతా, అదీ వెయ్యలేదు. వేద్దామని అనుకొంటూ ఎండంగానే మీరూ వచ్చారు.

మీన—వెయ్యాలా ఏమిటి? వెయ్యక పోతే నేమి? దివ్యంగా ఉందికూర!

జయ—ఏదీ?...ఇవేమిట బొగ్గుల్లాగ!!

మీన—బొగ్గులా ఇవి!! బెండకాయ ముక్కలు కనపడటంలేదట! నలభిమ పాకాలు తయారుచేశాడు బావ!అయితే.....బావా...అసలు సీకువంట చేయటం ఎల్లాగ చేతనైందీ అంటా !!

బాబు—పాకశాస్త్ర పుస్తకం ఒకటి కొన్నాను.

మీన—అదీ సంగతి!! పుస్తకంజూచి వంటచేయటం
మూలానే...ఇంత బాగా తగూర్చింది!!

ఈ తెల్లకాయితాల పుస్తకం పెన్నలు ఇక్కడున్నవేం
బావా? ఇందులో ఏవో లెఖలు వ్రాసుకొన్నాడే! (చూచి
విరగబడి నవ్వి.) అక్కా...అక్కా—రావాలే ఈలక్క
చూశావా... "వీ సమ బెడకాయలకు నాలుగు తులాల
ఆవాలైతే...అర్ధశేను నవటాక్క ఎంత? (మళ్ళీ విపరీ
తంగానవ్వి) లెక్కలుచేస్తున్నాడే వ.టకూ!! (నవ్వుతెర)
అమ్మ ఇక నవ్వలేనే కాసినిమంచినిళ్ళు ఇయ్యవే జయక్కా

జయ—బిందెలో ఉన్నట్లున్నయి—(చెంబుతో ముంచి
ఇస్తుంది)

మీన—ఉప్పు నీళ్ళేమే !

జయ—అయ్యో.....

బాబు—ఇల్లాంటిపొర పాట్లు వస్తాయనేఅక్కడ వ్రాసి
పెట్టాను ఇవి మంచినిళ్ళు, ఇవి ఉప్పు నీళ్ళు అని!

మీన—సిజమేనే అక్కా, ఇక్కడ బిందెలకు కట్టిన
అట్ట ముక్కలు చూడలేదు నీవూ!! పాపం. వాటిపైన,
మంచినిళ్ళు ఉప్పు నీళ్ళు...అని వ్రాసి పెట్టాడే!! (నవ్వు)

జయ—ఇంటిసిండా అట్ట ముక్కలే!!

మీన—తీసి పారేయవే జయక్కా లేకపోతే...
మన మెడలకు కూడా కట్టిట్టున్నాడు...జయ...మీన...
అని...

జ య మ్మ కౌ పు రం

ద్వితీయాంకము—ప్రథమరంగం

[పటాలతో అలంకరించినగది. ఒకబల్లమీద ఊదువత్తు లూ, ఫలహారాలూ, ఇంకోబల్లమీద రేడియో ఉంటాయి. గదిలో గోడను ఆనుకొని ఒకచక్కని మంచం. దానిపైన పరుపు తెల్లనిదుప్పటి ఆపైన వూలు.

బాబు టేబిల్ ప్రక్కగా ఉన్నకుర్చీలో కూర్చుని సిగరెట్టు కాలుస్తూ మధ్యమధ్య మేడమెట్ల వైపుతోంగిచూస్తూ ఉంటాడు. మెట్లదాకా వెళ్ళిమళ్ళీ తిరిగి వస్తుంటాడు.

గోడగడియారం 9 గంటలు కొడుతుంది. గడియారం అంకెలు చూస్తూకూడా తొమ్మిదిగంటలూ లెక్క పెడతాడు.

ఇంకోసారి మెట్లదాకా వెళ్ళొచ్చి ఆవలించి చీటికలు వేస్తాడు. జయ క్రిందహాలులో, ఆడబిడ్డతోను, ఇంకెవ్వరో ఒక రిద్దరున్న హితులతోనూ మాట్లాడుతూఉంటుంది బాబు కాసేపు ఆడాబాపైన పచారుచేసాడు నవవధువు ఎంతసేపటికీరాదు.)

బాబు—అమ్మా కాసిని మంచిసీళ్ళు కావాలే.

అత్తగారు—(జయ అత్తగారూ ఆడబిడ్డా ఒకరిమొఖం ఒకరు చూచుకొని నవ్వుకొంటారు, జయఅత్తగారుఅంటుంది.)

‘వెళ్ళవేజయా, వెళ్ళి కాసినిమంచిసీళ్ళు ఇచ్చి రావాడికి.’

జయ—మంచం క్రిందే పెట్టానండీ—కనపడలా?

బాబు—(ఒక్కక్షణంఉండి). ఆఁ ఆఁ సరేలే.

మీన—బావ ఏం జేస్తున్నాడో చూచొస్తా.

జయ—నీవక్కడికి వెళ్ళబోకుమీనా. బావను చదువు కోసీ. క్రిందటి సంవత్సరంకూడా పరీక్షపోయింది.

మీన—పాపంపగులల్లా ఏంకష్టపడి చదువుతున్నాడే. (నవ్వుతుంది) చూస్తునేఉన్నావు నీవుకూడాబావ గదిలోచేరి చదువు పాపం సాయం జేస్తున్నావు కాబోలు!!

జయ—మీనా, నీవూరుకో. ఈఎండకాలంపగులుల సలు చదువు సాగదు. ఏమన్నాచదివితే రాత్రిళ్ళే!!

బాబు(కాసేపుచదువుకొని. క్రిందికివస్తాడు.)

బాబు—నిప్పుపెట్టె చూశావుటే మీనా!

మీన—అక్కయ్య పెట్టెలో ఉన్నయ్యనిప్పుపెట్టెలు. తాళంచవి దానిమెళ్ళోఉంది.

అత్తగారు—ఓసి, భడవా. . . ఎంతటక్కరుగామాట్లాడతావే, జయూ. చూచిఇవ్వవేపాపం వాడుచదువుకొనాలె.

జయ—పెట్టెలోవి తీయటం ఎందుకూ లాంతరుపైన ఉంది అదిగో!! కనపడలేనండీ!

బాబు—కనపడ్డది, కనపడ్డది. (అనిముడుచుకొనివెళ్ళి పోతాడు.)

మీన—బావకు ఏమీ కనపడవేమే! (ఆవలిస్తుంది)

జయ—సరేకాని పడుకో పో నీకు నిద్రవస్తుంది.

(గడియారం పదిగంటలు కొడుతుంది జయఆవలిస్తుంది)

అత్తగారు—పో అమ్మా వెళ్ళిపడుకో—పడైంది.

మీన—వెళ్ళ వే. పాపంబావకునిప్పు వెట్టెలూ మంచి నీళ్ళూ అవీ కనపడటంలేదు !! నానా అవస్థాపడుతున్నాడు. వెళ్ళి...ఏవి.....ఎక్కడ...ఉన్నవీ చూపించు. (అంతా నవ్వుతారు.)

రెం డో రం గం

VI

(ఇండాకటి పడకటిల్లే దీపం వెలుగుతునే ఉంటుంది బాబు పక్కపై పడుకొని కళ్ళుమూసుకొని ఆలోచిస్తుంటాడు మెట్ల దగ్గరగాజులచప్పుడు కాగానె, జయవస్తున్నదని గ్రహించి నిద్రనటిస్తుంటాడు)

జయ—(ప్రవేశించి) (స్వ) దీపం, ఆరేయకుండానే పడుకొన్నారే చదువుతూ చదువుతూ నిద్రపోయినట్లుంది. పుస్తకం ప్రక్కనే పడేసుంది! (అని పుస్తకంతీసి బల్లమీద పెట్టుతుంది.) పాపం, పరీక్షలో కష్టపడి చదువుతున్నాడు (అనితనలోతాను నవ్వుకొంటుంది) (ఈమాట వినేసరికి బాబూకు నవ్విస్తుంది తానెంతకష్టపడి చదువుతున్నదీ. ఆర నికి తెలుసునామె అందుకని నవ్వుకుంటాడు. జయ దీపం ఆరేస్తుంది)

బాబు—దీపం వెయ్యి.

జయ—(ఘక్కున నవ్వి) అయి తేమేలుకొనేఉన్నారా?

బాబు—చదివి చదివి ఇప్పుడే కళ్యూమూశాను. నువ్వెప్పుడొచ్చావా?

జయ—మీరు దొంగ నిద్రపోవటం ప్రారంభించటం లో నేవచ్చాను.

బాబు—అదిసరే. దీపం వెయ్యమనలేదూ.

జయ—ఎందుకండీ. నిద్రపోదూ? పాపం కష్టపడిచదివారా! (వెక్కిరింతగా)

బాబు—కాదు. కాదు నీలో కొన్నిముఖ్యవిషయాలుమాట్లాడాలె. (జయదీపంవేస్తుంది. ఇద్దరూ చెరో కుర్చీ మీద కూర్చుంటారు. బాబూ జయవంక చూస్తాడు)

జయ—ఎందుకలా దీపం వెయ్యమన్నారా! చెప్పండి తొందరగా. నాకు నిద్రవస్తున్నది. వెళ్ళి పడుకోవాలె

బాబు—పడుకుందుగాని ఉండు.

జయ—ఎందుకండీ?

బాబు—అదిగాదు ఈ ఎలట్రిక్ లైట్ల నిన్నుకాసే వుచూడనియ్యి.

జయ—పగలంతాచూస్తునే ఉంటిరి గదండీ. చదువుకూడా మానేసి

బాబు—అదివేరు రాత్రి లైట్లో అదో విధంగా ఉంటావు...నీ ఇల్లు బంగారంగానూ అల్లా నవ్వుతావేం

జయ—(ఒక్కక్షణం అయిన తరువాత) చూశావాగా!
నేను పడుకుంటా—మీ కేం ఆవలోకి తేళ్వదుకలాగ అల్లాగ
చూస్తు నే ఉంటారు (అంటూ దీపం ఆర్పేస్తుంది తన గదిలోకి
వెళ్ళ బోతుంది)

బాబు—(లైటు వేసి) జయా, జయా, ఒక్కమాట మరి
అల్లాగ మూర్ఖంగా వెడితే గాదు.

జయ—ఏమిటి చెప్పండి.

బాబు—కూర్చో చెవుతా.

జయ—ఆ చెప్పండి.

బాబు—మరీ... ఇప్పుడు పొద్దుపోయిన మాటనిజమే
నీకు నిద్రవస్తూ ఉన్నావు. ఆమాట నేను కాదనను కాని...

జయ—ఏమిటండీ... ఇదంతా

బాబు—విగాలె అల్లా తొందరపడితే కాదు

జయ—వింటాను. చెప్పండి.

బాబు—నేను చెప్పేది చాలా ముఖ్యమైన విషయం
అంటే మామూలు విషయం కాదు. (అంటూ కుర్చీ జయమ్మ
కుర్చీవైపునకు జరుపుతాడు) అయిందా?

జయ—ఏమిటి అయింది!

బాబు—విషయం మామూలు విషయం కాదు.

జయ—(జయ కుర్చీకొంచెం బాబు వైపుకులాక్కుని
శ్రద్ధగా వింటానికి తయారవుతుంది)—ఊ

బాబు—అంటే చాలా ముఖ్యమైన విషయమన్న
మాట ఇప్పుడు చూశావా (కుర్చీకొంచెం ముందుకు జరుపు

కొని) ఒక్కొక్కవిషయం ఎల్లా అయినా ఫరవాలేదు కొన్ని కొన్ని విషయాలుంటవి... అవీ... ఇంకోలాగ అనుకుంటానికి వీలేదు. అవునంటావా?

జయ—అవును.

బాబు—అవునా మరి నీతో... ఇప్పుడు ఒక్క ముఖ్యమైనవిషయాన్ని గురించి మాట్లాడాలి. చాలా గొప్పవిషయమన్నమాట.

జయ—ఉహూ. చెప్పండి.

బాబు—తొందరపడితే ఎల్లాగ. ఇదే మన్నా మా మూలు విషయమూ. చప్పన చెప్పేయటానికి! ఏమిటంటే (గొంతు సవరించుకొని-కుర్చీ ఇంకా ముందుకు లాక్కొని) మన ఇద్దరికీ సంబంధించిన దన్నమాట.

జయ—అల్లాగే... ఉ

బాబు—మీన నిద్రపోయిందా - ఇక్కడక్కడన్నా ఉందా!

జయ—లేదు లెండి... చెప్పండి.

బాబు—అంటే ఎవరూ వినకూడదు. చాలా ముఖ్యమైనవిషయమని చెప్పానుకానూ. మరోటి మరోటి అయితే ఎలాగయినా ఫరవాలేదు. ఇప్పుడు ఈ విషయంలో అటూ ఇటూ అయిందా అంటే; పీకలు తెగిపోలేయ్యి.

జయ—ఏమిటండీ అంత గొప్పవిషయం. (ఆదుర్దాగా మరికొంచెం ముందుకొస్తుంది)

బాబు—గొప్ప అని మెల్లగా అంటావేమిటి? కొంపలు ఎగిరి పోతయ్యి అన్నమాట—యడ్ధాలు—ఘోరయడ్ధాలు జరుగుతాయి—జరిగినాయి కూడా చాలా గొప్ప విషయంలే!—(మాటలు నొక్కి అంటాడు)

జయ—(నవ్వు ఆపుకొని) నిజమే. నిజమే.

బాబు—తెలిసిందా...చాలా గొప్ప విషయమన్నమాట ఊ...వీకలు తెగి పోయే విషయం అన్నమాట

జయ—ఆహా—(ఆశ్చర్యపోతుంది)

బాబు—మరోవిషయం అయితే నేను అసలు పట్టించుకోను

జయ—అవును. నేను చూస్తునే ఉన్నా

బాబు—ఇల్లాంటి విషయం. అంటే కొంపలు ఎగిరి పోయే విషయం చూశావూ మనం జాగ్రత్తగా ఉండాలె. ముఖ్యమైన విషయం. తెలిసిందా ?

జయ—తెలిసింది.———తెలిసింది. (నవ్వుతుంది.)

బాబు—అసలు విషయం చెప్పనీ.....(కొద్దిగా నవ్వుతాడు)

జయ—తెలిసిందిగా.....(చెడ్డగా నవ్వుతుంది)

బాబు—చాలా గొప్పవిషయం. ముఖ్యమైనవిషయం. అని బాబు నవ్వుఆపుకోలేక నవ్వుతాడు జయా నవ్వుతుంది. ఒకరినొకరి ఒకరు నవ్వుతారు. జయ నవ్వు ఆపుకొంటుంది బాబు నవ్వు ఆపుకొంటాడు. మళ్ళీ నవ్వు బద్దలై వస్తుంది.

తెరలు తెరలుగా వచ్చేనవ్వును ఆపుకొంటూ, నవ్వుకొంటారు
 ఒకరినొకరి బకరు నవ్వుతారు ఇల్లాగ పది నిమిషాలు గడు
 స్తుంది. చివరకు ఇంతకూ ఆముఖ్యమైనవిషయం ఏమిటంటే-
 చాలా గొప్ప విషయం. అని విరగబడి నవ్వుతాడు బాబు,
 ఆమె నవ్వుతుంది.

పెర

మూ డో ర ౦ గ ౦

VII

(పంతులు.54 ఏండ్ల వయస్సుకాని చూపులకు ఇంకా
 ఎక్కువ వయస్సు కల వాడిలాగా ఉంటాడు బాబూ ఆయనకు
 ఒక్కడే కుమార్డు. బాబూ మీద తండ్రికి అమిత ప్రేమ.
 పంతులూ, ముగ్ధుగారు కూడా కొడుకునూ కోడల్ని గారూ
 బంగా చూచుకొంటారు)

పంతులు—మీనా, మీ అక్కయ్యను ఓసారి ఇల్లాపిలు

ప్ర. జయ. మీన.

పంతులు—జయమ్మా, నీవు స్కూలుపై నల్క్లాసు
 దాకా చదివావుకాదూ?

జయ—లేదండీ.

మీన—అయినా పరీక్షకు పంపితే తప్పకుండా ప్యాసు
 అవుతుండండి మామయ్య

పంతులు—అయితే జయమ్మ తల్లీ, నాకు విద్యావంతులైన స్త్రీలనుచూస్తే ఎక్కువగౌరవం. నాపిల్లలూ...
...నా కోడలూ విద్యావంతులై ఉండాలని నేను పెద్ద కోరిక పెట్టుకొన్నాను. స్త్రీలకు విద్య చెప్పించండి అని పెద్ద పెద్ద ఉపన్యాసాలు ఇస్తుంటాను. కాని నా ఇంట్లోనే నా కోడలు, పరిక్షలేవీ ప్యాసు కాకుండా, ఉండి, విద్యావంతురాలు కాదు అనిపించు కోటం నాకు ఏమి బాగుండలేదు పరిక్షలు ప్యాసు కాకపోతే ఏం అని నీవు అంటే అనవచ్చు. అది వేరే విషయం కాని నీవు స్కూలు ఫైనల్ ప్యాసు అయి ప్రైవేటుగా అయినా సరే బియ్యో ప్యాసు కావాలని నాకోరిక. మరి ఏమంటావూ?

జయ—మరి ఎట్లాగండి. నేను స్కూలు ఫైనల్ పరీక్షకు ఒకసారైనా వెళ్ళలేదు.

పంతులు—నిన్ను మిక్రిక్యులేషన్ పరీక్షకు పంపుతాను. ఇవిగో పుస్తకాలన్నీ కొని తెచ్చాను. నీవు తెలివిగలదానివని నాకు తెలుసు. కష్టపడి చదువు.

మాన—కష్టపడి చదివితే...తప్పక ప్యాసు అవుతుంది. ఫస్ట్ క్లాసులో ప్యాసు అవుతుంది మామయ్యా వస్తే మెడల్ కూడా రావచ్చు.

పంతులు—అంతే కంటే సంతోషం ఏముండమ్మా జయమ్మా...ఈకోజనుంచీ నీవు చదువు. ఏదైనా తెలియకపోతే నన్ను అడుగు. ఆ...

మీన—మీరు ఎప్పుడూ ఇంట్లో ఉండరుగా! అందుకని బావనడుగుతుంది లెండి ? ఏంజయక్కా. బావద్వార చెప్పించుకో ఏం ?

పంతులు—పోనీ అల్లాగే కానీదానికేం. కానీ ఇంకోటి. వాడూ క్రిందటిసంవత్సరం బి. ఎ. తప్పాడు. పోనీలే, తప్పిలే తప్పాడు అందుకు కాదు. ఈసంవత్సరమైతే ఫ్యాసుకావాలె. చదువుతున్నాడనుకొంటా. కాస్త వాణ్ని కనిపెట్టిచూస్తున్నాడు బాగాచదువుకోమని చెప్పు

మీన—(నవ్వుతుంది)

పంతులు—ఏమే మీనా ఎందుకు నవ్వుతావు ?

మీన—ఏంలేదు మామయ్యా బావ బియ్యేను అక్కయ్య మిట్రిక్యులేషన్ నూ ఒకేసారి ఫ్యాసుఅయితే... (నవ్వుతుంది) చాలాతిమాషాగా ఉంటుంది మామయ్యా ఇందులో మెడల్ ఎవ్వరికొస్తుందా అనినవ్వుతున్నాను.

పంతులు—ఎవరికైనా రావచ్చు.

మీన—ఎవరికొచ్చినా మనకు సంతోషమేగామామ య్యానాఉద్దేశంలో అక్కయ్య మెడలు సంపాదిస్తుంది.

పంతులు—సరే. అమ్మయ్యా, నాకోరిక... ఊరికే పోనియ్యకు. నీవుతప్పకుండా మెడలుకోసమే ప్రయత్నంచెయ్యి.

మీన—అక్కయ్యా. నీకు మెడల్ వచ్చిందాకా నేని కక్కడేఉంటా. మెడల్ చూచిగాని వెళ్ళను.

నా లు గో రం గం

(రాత్రి 9 గంటలు. మామూలు పడకటిల్లు జయ, — బాబు. ఉంటారు)

జయ—అల్లాగ అన్నాడు మామగారు ఇకమిఇష్టం.

బాబు—మంచిమాటేగా తప్పకుండా నేనుకష్టపడి చదువుతా నీవంటి యోగ్యురాలైన భార్య చెవుతూఉంటే ఎవరువినరు.

జయ—మీరు తప్పకుండా ఫ్యాసులవుతారు.

బాబు—నీవుకూడా కష్టపడిచదువు నాన్న కోరిక చెల్లించాలె

జయ—అదేచూస్తున్నా. ఎట్లాగయినా మెడల్ సంపాదించి మామగారిని సంతోషపెట్టాలని.

బాబు—నేను. నిజంగా ఫ్యాసు అవుతాను జయ మనం ఇద్దరం కూడా ఒకేనారి ఫ్యాసుకావాలె

జయ—గోరికా అదే. నేను మెడల్ సంపాదిస్తే కనకదుర్గమ్మకు వంద కొబ్బరికాయలు కొడతాను. పానకాలరాయడికి వందబిందెల పానకంకూడా చేయిస్తాను

బాబు—అంతే. అంతే.

జయ—నేను ఫ్యాసుఅయి మెడల్ సంపాదిస్తానా. ఇంకనాకు ఏగోరికా ఉండ దండీ.

బాబు—ఇద్దరం ఒకసారే తప్పక ఫ్యాసుఅవుతాము. రేపటి నుండే చదువుకు ప్రారంభం నీవుహాల్లోకూర్చో, నేను గదిలో కూర్చుంటాను. తెలిసిందా.

జయ—సరే, అల్లాగే.

బ య మ్మొ కా పు రం

తృతీయాంకము—మొదటిరంగము

(పగలు ఎనిమిదిగంటలు కాఫీతాగి బాబూ చదువు కొంటూ ఉంటాడు పుస్తకాలన్నీ చక్కగాసర్ది పెట్టుకొని దీక్షగాచదవాలన్న ఉద్దేశాన్ని. నిశ్చయాన్ని పుస్తకాలు సర్దటంలో స్పష్టంగాకనపరుస్తాడు. పుస్తకాన్నిచూస్తూ కుర్చీలోకూర్చుంటాడు.)

మీన (పాడుతూప్రవేశము)

బాబా

బాబు—ఎందుకే మీనా?

మీన—ఎబ్బే ఏంలేదు. బావా కుర్చీలోనుంచిపడతా వేమో, పోనీ ఆమంచమీదకాసేపు. పడుకోరాదూ బాత్రిగా తూలిపోతున్నావు.

(వళ్ళువిరుచుకొని ఆవలించి) అల్లాగా రాత్రంతా నిద్ర పట్టలేదుమీనా

మీన—అ వనవును అక్కయ్య అల్లాగే ఉంది. పాప మెడలో కోసం ప్రయత్నిస్తున్నారాయె—(నవ్వుగా)

బాబు—(కొద్దిగా నవ్వి) అంతే—అంతే—అక్కయ ఏంజేస్తున్నదీ? (నిద్రమత్తుగా చూస్తూ)

మీన—హిష్టరీ పుస్తకాన్ని ముద్దెట్టుకుంటున్నది.
(వెక్కిరింతగా)

బాబు—పరీక్ష ఇంకా ఎన్నాళ్ళో లేదు. ఇల్లాగ అయి
తేలాభం లేదు. (మత్తులో ఉండి మాట్లాడినట్లు) ఒకసారి
ఇల్లా పంపించు, మీ అక్కయ్యను గట్టిగా కోప్పడాలె.

మీన—వద్దు బావా. నీవే కోప్పడితే...ఎట్లా ఈసా
రికి తీమించు...

బాబు—సరే...తీమించానని చెప్ప — గట్టిగా
చదువుకోమను. (అని తాను వెళ్ళి పడుపుపై న పడుకొంటాడు)

మీన—అల్లాగే— (అని వెక్కిరింతగా అని వెళ్ళు
తుంది) జయక్కా — ఈతభాకు నిన్ను తీమించాడు బావ.
జయ—ఎందుకే.

మీన—చదవటం లేదుగా.

కయ—అహ...అందుకా— (నిద్రమత్తుగా)

మీన—మరిసీవు ఈ సంవత్సరం మెడల్ సంపాదిం
చకపోతే ఊరుకోట్ట !!

జయ—(బాగా నిద్రమత్తుగా ఉండి కుర్చీలో నుంచి
లేచి పడుపుపై న పడుకొని) అందుకనే.....

బాబు—(ఒక్కక్షణం అయిన తరువాత బాబూ ఉలి
క్కిపడి లేచి పుస్తకం తెరిచి ఒక నిమిషం చదివి) — జయూ

జయ—(ఉలిక్కిపడి లేచి). ఆ — ఎందుకూ (మీన జయగదిలో ఉంది. అక్కడలిక్కిపడి లేవటం చూచి నవ్వు తుంది)

బాబు—జయ! ఒక్కసారి ఇల్లా వస్తావు.

జయ—ఎందుకూ?

బాబు—ఒక్కసారి రావాలె.

జయ—ఉహు.

బాబు—కాను. పనుంది.

జయ—వీలేదండీ చదువుకొంటున్నా — (నవ్వు కొంటుంది).

బాబు—ఇప్పుడే వెళ్ళవచ్చు.

జయ—ఎందుకూ?

బాబు—ఎందుకా ... ఎందుకంటేమరి...

చూశావు ఎందుకు చెప్పా! వెధవమతి మరపు. చదువు కోవాలె. అందుకని ఒక్కసారి ఇల్లా రమ్మంటున్నా.

జయ—(పెద్దగా నవ్వి) చదువుకొనే దానికి నేనెందుకూ. కాను. చదువు కోవాలె.(పుస్తకం తెరిచిచూస్తుంటుంది)

బాబు—అదిగాదు జయ.....చదువు సాగకుండా ఇక్కడో కాకి గోలచేస్తున్నది. కాస్తవచ్చి తోలేసియ్యి.

(వెళ్ళటానికి - లేస్తుంది. మీన అక్కను కుర్చీలో కూర్చోబెట్టి, ఆగదిలోనుంచే హూష్ — హూష్ — అంటుంది. అని జయ మీనలు నవ్వుతారు. జయ, మీనా,

బాబు గదిలోకి నవ్వుకుంటూ వెడతారు. బాబూకూర్చుని ఉంటాడు చేతిలో పుస్తకం ఉంటుంది)

మీన—బావా, పోయిందా కాకీ? పాపంచదువుకోనీ కుండా గోలచేసిందా! కాకిగోల!—కాకిగోల! ఏంచదువుసాగు తుంది పాపం! (అంటూ తలసిముగుతుంది)

బాబు—కాకిపోయే ఉంటుంది. కాని రెండు చిలకలు కిచకిచ లాడుతున్నాయి. చూశావా?

మీన—నీవుసరిగ్గా మాడలేదు. ఒకగోరింక కూడా ఉంది (అని తుద్రున పారిపోతుంది)

(జయూ, బాబూలు ఒకరినొకరి జూచి ఒకరు నవ్వుకొంటారు),

X

రెండు రంగం

(మామూలుపడకగదికి ముందున్న హాలు. జయ, బాబు ఎదురు బొదురుగా కూర్చుని మాట్లాడుతూఉంటారు. ఊదు వత్తులువెలుగుతూ ఉంటై. అవైపున పిల్లని పక్క దంపతులను ఆహ్వానిస్తూ ఉంటుంది. మీన పాడుకుంటూ వచ్చి, దూరంగా ఏదో సద్దుతూ ఉంటుంది. రాత్రిసమయము.)

జయ—మీరు బొత్తుగా చదవటం లేదు.

బాబు—మాట్లాడదు.

మీన—పాపం చదువుతునే ఉన్నాడే! రాత్రంతా చదవటం మూలాన చూచావుగా ప్రొద్దున పాపం చదవలేక పోయినాడు. అంతేకాని రాత్రిళ్ళుబాగా చదువు తున్నాడు.

జయ—అవునవును. (అనినవ్వుతుంది మూతివిరుస్తూ)

మీన—అవునుగాని బావా ఇవ్వాలే రాత్రిచాలా నేపుచదవాలె నీవు. నీకోసం టీ కూడా చేశాను. పుచ్చుకొని మేలుకొని కప్పపడి చదువు, తెలిసిందా?

(అని వెళ్ళి టీ తెచ్చి మూడు కప్పుల్లోనూ పోస్తుంది. మీన ముందుగా ఒక గుక్కెడు త్రాగి) బావాపంచదార కొంచెం తక్కువ అనుకొంటా?

జయ—కొంచెం తక్కువగానే ఉంది.

మీన—ఇంకొంచెం వెయ్యనా బావా?

(బాబు —(నవ్వుతూ)—అక్కరేదు మీనా— when you are beside me, I want no sugar in my tea- (అని బుగ్గ గిల్లుతాడు.)

మీన—చూడవే అక్కయ్యా?

జయ—ఏం జేశారే?

మీన—బుగ్గగిల్లుతున్నాడే!

జయ బుగ్గ గిల్లుతాడుటండీ... (గిల్లుతానేమాటనొక్కి పలుకుతుంది)

బాబు—Excuse me మీన బుగ్గలు గిల్లకూడదు. అవి, అంటే ఇంత చక్కని గులాబి పువ్వులవంటిబుగ్గలు గిల్ల బడేందుకు ఏర్పడ్డవి కావు, అవి ఎందుకు ఏర్పడ్డయ్యాయి అంటే

—(ముద్దెట్టుకొని)—అందుకూ.

మీన—ఓహో, (అని మూతి, ముక్కు తిప్పి కోపం నటిస్తుంది)

జయ—ఏం, పని అండీ అది.

బాబు—ఏం? ఏం?

జయ—మా చెల్లెల్లు ముద్దెట్టుకోవచ్చా!

బాబు—మనసులో మనసులేదు జయూ. ఏమిటో మీ చెల్లెలను కోలేదు!!

మీన—ఇదెప్పటినుంచే అక్కా!

జయ—మతి లేదే మీ బావకు. చదువు ఎక్కువైంది.

బాబు—ఇక నేను చదువుకోవాలె.—(అని బల్లదగ్గర కెడతాడు—(సీరియస్ గా) మీన ఆవలిస్తుంది.)

జయ.—మీనా నీవు పడుకో తలీ

మీన వెడుతుంది

వెడుతూ—మామయ్య అడిగితే - బావ చదువు కొంటున్నాడని చెబుతుంది.

(బాబు ఒక్కక్షణం గట్టిగా చదివి)—అయితే జయూ!

జయ—(హాటులో మంచంపై పడుకొని) ఆ.—మీరు చదువు కోండి. మామగారు మిమ్మల్ని నాకు ఒప్పచెప్పారు. మిమ్మను చదివించే బాధ్యత నాది. మీరు చదవక జయూ, జయూ అని పిలిస్తే నేను పలకను. కష్టపడి చదవండి నామాట విని. మీకేగి మీరు నాగానే ఉంటారు అంతా నన్నంటారు.

వెళ్ళావస్తే చదువువీమి సాగుతుందీ అని. నేనుమాటలుపడను బాబూ! మీరు నన్ను పిలవకండి. ఇదేచెప్పటం బాగా చదువు కోండి. (అని సీరియస్ గా చెప్పి వెళ్ళిపోతూ మంచంపైన పడుకుంటుంది బాబు ఈమాటలన్నీ మెదలకుండా వింటాడు. స్కూలు కుర్రాడులాగ)

బాబు—నిజం. నువ్వన్నమాట ముమ్మాటికీనిజం ఇదిగో ఇప్పుడే ప్రారంభిస్తున్నాను. చదువుతాను. కష్టపడి చదువుతాను నిన్ను పిలవను. ఒక వేళ పిల్చినానీవు పలకకు. సరేనా! (అని తన గదిలోకిపోయి చదువు ప్రారంభిస్తాడు. ఆగదిలోనుంచి హాల్లోకి పోయే ద్వారం తెరిచేఉంటుంది. జయ పడుకొని గమనిస్తూ ఉంటుంది)

మూ వో రం గం

ఇండాకటిపడకగది. తెరఎత్తేసరికి బాబూమంచంమీద పడుకొని చదువు కొంటూఉంటాడు.

బాబు—(లేచి) ఏంచడవాలో తెలియటంలేదు. అన్ని వచ్చినట్లే ఉన్నాయి. మళ్ళీ ఏంరాదు.

అని జయవంకచూస్తాడు. తలదువ్వుకొని హజిలెన్ స్నోరాసుకొంటాడు. మీసాలుదువ్వుకొని సిగరెట్టు వెలిగించుకొని అద్దంలోచూసు కొంటాడు. అది జనవరి 15 వ తారీఖు. ఏప్రిల్ 8 వకు ఏవారంఅయిందో క్యాలెండరులోచూస్తాడు "8 వ తారీఖుమంచిరోజేమో కనుక్కోవాలె" అనుకొని జయ.

మంచందగ్గరకెళ్ళి ఒక్కనిమిషం నుంచుని ఆలోచిస్తాడు. మళ్ళీ అద్దంముందు కొచ్చి, చూసుకొంటాడు. మళ్ళీ జయదగ్గరకెళ్ళి లేపటానికిసిద్ధంఅవుతాడు. వంగుతాడు, ముద్దు పెట్టుకోపోతాడు.

చప్పున నితానున నిలబడి విశ్వామిత్రుడు మేనకను నిరాకరించే పోజులో చెయ్యి పెట్టిఒక్కనిమిషంఉండితిరిగిఅద్దం దగ్గరకు పోతాడు. జయ ఈఅవస్థలంతా చూస్తునేఉంది చివరకులేచి వస్తుంది)

జయ—మీపనులన్నీ చూస్తునే ఉన్నా రావటం- ఒంగటం- వెళ్ళటం మళ్ళీరావటం అన్నీచూస్తునే ఉన్నా-ఏం బాగుండలేదు. చదువుబాత్రిగా మానేశారు.

బాబు—కుర్చీలోకూర్చుని తలొంచుకొనిమాట్లాడడు

జయ—మీకే చెపటం-వినపడుతున్నదా?

(బాబు మాట్లాడడు. జయ, బాబుగడ్డాన్ని మునివేళ్ళతో నడుతుంది.) మిమ్మల్నే మిమ్మల్నేనండీ-చదువుబాత్రిగామానేశారంటున్నా.

బాబు—అంటున్నావు వింటునేఉన్నా ఏంజెయ్యమంటావా!

జయ—ఏం జెయ్యమంటున్నానో ఇంకాతెలియాలా కష్టపడి... బాగా... చదువుకోమంటా లేకపోతే తప్పుతాడు

బాబు—[తనతోడమీదలాగి కొట్టుకొని)-చదవరా ఇవ్వాలనుంచి అయినాచదువు. లేకపోతే షూరుగాతప్పు తావు. (అని తనకుతాను చెప్పకొంటాడు.)

జయ—మీ కేమన్నా వెర్రిపత్తిలేదుగద

బాబు—(నవ్వుతూ) వెర్రిపత్తిలేదుగాని...

జయ—కానీ.....

బాబు—కాని.....వెర్రిపత్తిటంకాదూ, ఏదోపిచ్చి
పిచ్చి గాడింది—

జయ—దానిపేరే. అది —(విరగబడినవ్యతుంది)మీ
రు ఇల్లాగపిచ్చి చేష్టలు చేస్తే నేనూరుకోను. నేనుచూస్తు నే
డన్న మీరు రావటం—వంగటం వెళ్ళటం—మళ్ళీరావటం
ఇదేనా ఏమిటిచదువు!! నాకెందుకూ నేను మామగారితో
చెవుతాను. (బాబు దీక్షగా చదువుతున్న వాడిలాగ
కుర్చీలో కూర్చుని పుస్తకం తెరిచి ముఖం ముందు
పెట్టుకుంటాడు...జయ క్రిందికి వెళ్ళిపోతుంది మేడమెట్లు
తలుపు తెరిచి ఉండటంచూచి పుతులు మెల్లగా మేడమెట్లు
ఎక్కివస్తాడు దూరంగా నుంచుని చూచి కొడుకు చదువు
కొంటున్నందులకు సంతోషించి క్రిందికిదిగే సరికి జయ
వకచేత్తో మంచినిశ్చయం చూచి, మరొక చేత్తో ఫలహారపు
పళ్ళెమూ పట్టుకొని వస్తూ ఎదురవుతుంది)

పంతులు—అయి లేజ గూ, ఇంతపొద్దుపోయినదాకా
ఇక్కడేఉన్నావా. అబ్బాయిపాపం చదువు కొంటున్నట్లుంది
అటే పొద్దుపోయిందాకా చదవటమూ మంచిదికాదు, వాడు
మరీపిచ్చినబడతాడేమో. నీవు కాస్త కనిపెట్టిఉండమ్మా వెళ్ళు
అనిచెప్పి క్రింద ఫోల్లోపడుకొంటానికి వెళ్ళిపోతాడు)

జయ—అల్లాగేనండి మామయ్యా—(అని ఆయన వెళ్ళి పోయినాడా లేదా అని చూచి పెద్దగా) ఏమండోయ్ ఏంచదు వండీ ! మరి ఒకటే చదువా? అదేపిచ్చిన పడగూడదని మామగారు కూడా అన్నారు. ఇక పడుకోండి—(అని విరగబడి నవ్వుతుంది)

నాలుగో రంగం

(ఇంకోరోజు రాత్రి. అదే పడకటిల్లు— అలంకారాలూ అవీమామూలుపద్ధతినే ఉంటాయి) బాబు పుస్తకం తెరిచి ముందు పెట్టుకొంటాడు— గది బయట హాలులో జయపడుకోసి వుంటుంది.

బాబు—గాలిజోడుగా వీస్తున్నది. కాస్త కిటికీతలు పులు వేసి వెళ్ళు జయూ.

జయ—కిటికీతలు పులు వేయటానికి నేను రావాలటండీ మీరు వేసు కొందురూ.

బాబు—అవును లే— నిన్ను లేపటం ఎందుకూ ? చదువుకొని పడుకొంటానుగాని నీవు మేలుకోక నిద్రపో.

జయ—అల్లాగే.

బాబు—మీన పడుకొందా ?

జయ—ఆ అది తొమ్మిదిగంటలకే పడుకొంది.

బాబు—అ హా. (ఒక్కక్షణం ఉండి)

అయితే—

జయ—అయి తేలేదు. గియి తేలేదు మీరు చదువుకోండి.

బాబు—చదువుకోనూ మరి చదువుకోకపోలే తప్ప తాను. తప్పితే నాన్నకు కోపం వస్తుంది. తప్పకుండా చదువుకోంటా—(అని పుస్తకం ముందుపెట్టుకొని దీక్షగా చదువుతుంటాడు మరోనిమిషం అయింతరువాత)—జయా నీవేం చదివినట్లు కనపడవేం ?

జయ—నాచదువు మీకేం కనపడుతుంది.

బాబు—నాన్నగారి కోరికసంగతి ఏజేశావు ?

జయ—నేను మీ మోస్తరుగాదండోయ్ —చదువేమిటి అసలునేను మెడలుకోసమే ప్రయత్నము చేస్తున్నాను మామగారి మనస్సు సంతోషిస్తుంది. చూడండి. నామాట అబద్ధమవుతుందేమో

బాబు—చూద్దాం- చూద్దాం- (మళ్ళీ పుస్తకంచూస్తూ రెండు నిమిషాలు గడుపుతాడు) జయా.

జయ—అబ్బ ఎందుకండీ—అంతులేదుగదా మీపిలుపులకు !!!

బాబు—అదికాదు. శాలువ నాదగ్గర పెట్టావా?

జయ—తలదిక్కు నే పెట్టా—అయినా ఉడకపోస్తుంటే శాలువమాట ఎందుకు చెప్పండి. ఇకమాట్లాడించకండి. నేను తెల్లవాడు ఝామున లేచి చదువుకోవాలి.

బాబు—సరే —సరే— ఎబ్బేనా కేంపని ఇకమాట్లాడించటానికి !—(మళ్ళీ రెండు నిమిషాల వ్యవధి.) జయా ?

జయ—అబ్బ ఎందుకండీ. ఇదేనా చదువూ !

బాబు—ఒకనిద్ర పోయిలేచావు. నేను చదువుతునే ఉన్నాను. అయితే మంచిసీఘ్న ఎక్కడపెట్టినట్టూ?

జయ—ఏమో నాకు తెలియదు. మీప్రశ్నలకు నేను బాబు చెప్పనూ లేనూ. చెప్పను.

బాబు—చెప్పాలి. చెప్పకపోతే ఎట్లా తెలుస్తుంది.

జయ—అవసరం వచ్చినపుడు ఎవరూ చెప్పకుండానే తెలుస్తాయి. అసలు నాదగ్గరుండి లెండి పొరపాటంతా ! నేను ఇక్కడికి రాకుండా ఉంటే మీచదువు బాగాసాగుతుంది.

బాబు—నీవురాకపోతే అసలే చదువుసాగదు. నీవు ఇక్కడ ఉండి ఏం కావాలంటే అది ఇస్తూ ఉంటేనే ఏమన్నా చదువు సాగటం. అయినా నాన్నగారు ఏంజెప్పారు. ఇక్కడుండి కనిపెట్టి చూస్తూండ మనోదూ.

జయ—అందుకనే. మామగారు చెప్పినమాట వినకపోతే మహాపాపమనే నేను ఇక్కడ ఉంటున్నాను—

బాబు—మామగారి ఆజ్ఞను శిరసావహించటమూ, భర్తకు అన్ని విధాలావిధేయతచూపటమూ అను ఈ రెండు పనులూకూడా పుణ్య కార్యాలు సుమా జయ

జయ—అయితే మీకు చదువుసాగటం ఎల్లాగోనాకు తెలియటం లేదు.

బాబు—ఇప్పుడు కొంత వరకు బాగానే సాగుతున్నది. ఇంకా ఎక్కువగా సాగుతుంది కూడా నేను కొంచెం మనస్సుదిట్ట పర్చుకొంటే.

జయ—అదే, అదేనేనటం కాస్త ఆపనిచేయండి.
మనస్సు గట్టిచేసుకోమనే నేనటం.

బాబు—చేసుకొంటాను—అంటున్నానుగా.

జయ—చేసుకొంటాను అంటానికేం—అంటునే ఉంటాను. నిబ్బరం ఏదీ!

బాబు—అయితే ఇప్పుడే మనస్సు గట్టి చేసుకోమంటావా.

జయ—ఆ

బాబు—అల్లాగే. మనసా నాకుమాట విచుమా. మర్యాద కాపాడుమా... (స్వ) యావనం పాలపొంగులాంటిది. క్షణభంగురం. గిడుక్కున కాలం తిరిగి పోతుంది. మన మనలాడుతూఉన్న ఈశరీరం ముకుతెలు పడుతుంది— (అని ఆగి బాబు జయవంక చూస్తాడు) (జయ నవ్వుతుంది) ముర్యా లకోవలాగున్న ఆ పలువడున ఎడమిచ్చి చివరకు రాలి పోతుంది.

(జయ నవ్వి ఆశ్చర్యంగా చూస్తుంది) తళతళ లాడు తూఉన్న ఆ కథ్యు ఎప్పుడో ఒకసారి తేజోవిహీనం కాక మానవు.

కాబట్టి ఓ మనసా. పిచ్చిఊహలను కోరికలను పెట్టుకోకు. కామనూ సను వీడిపోమ్ము. మోహమా నీకును నాకును ఋణమట తీరినది. ఇంద్రియనిద్రహత క్షీణక నిన్ను నే నారాధితును. శాంతమా నాహృదయ వీరమును అలంకరించుము.

తమసో—నూ—జ్యోతిర్గమయ

౨) ప్రార్థనచేసి— కళ్ళునలుపుకొని తెరిచి చూస్తాడు సీత
యన్ గా జయవంక.

జయ—అబ్బ ఏమి వేళాకోళం అండీ.

బాబు—వేళాకోళం కాదు మనస్సు గట్టి చేసుకో
మంటే చేసుకొన్నాను. ఇక చూశావూ గుండె చాలా నిబ్బ
రంగా ఉంటుంది. ఘట్టిగా ఉంటుంది! అంటే ఇంద్రియనిగ్రహ
మన్నమాట!

జయ—అయి తేసరే. నే వెళ్ళుతా. (వెళ్ళబోతుంది)

బాబు—(ఆమెను కూర్చోబెట్టి) వెళ్ళుమంగాని లేఉండు
సంగతంతా విను ఇప్పుడు చాలా గొప్పపని అయిపోయిందన్న
మాట! నిగ్రహం సంపాదించాను!!

జయ—సరే—(అని మళ్ళీ వెళ్ళబోతుంది)

బాబు—(మళ్ళీ బుజాలు పట్టి కూర్చో పెట్టి) ఏమిటో
మనస్సు ఎల్లా చెపితే అల్లా వింటుంది. చువుకొనే వాడికి ఈ
మాత్రం గుండె నిబ్బరం ఉండొద్దూ? ఏమంటావు?

జయ—మళ్ళీ ఇంకోసారి లేస్తుంది ఉండాలండీ తప్పక
ఉండాలె. ఇక నన్ను వెళ్ళనివ్వండి.

బాబు—(మళ్ళీ కూర్చోబెట్టి)—నీవు చెప్పివట్లు నే
విన్నాను. చూశావా. మనస్సుకు బుద్ధి చెప్పుకున్నా గుండె
నిబ్బరం కలిగింది! చూడు ఇంకా (అని ఆమెదగ్గరకెళ్ళి నిల
బడు తాడు—ఆమె మాట్లాడక నవ్వుతుంది) —చూడు

మరిగunde. ఎంతనిబ్బరంగా ఉందో—(అని ఆమె చెయ్యి పట్టుకొని తనగుండెపై ఆనించుకొంటాడు!—నవ్వుతాడు)

జయ—నిజమే! అబ్బ...ఎంత ఘట్టిగుండె అయిందండీ నిమిషంలోకి— !! — (వేళాకోళంగా ఆశ్చర్యంగా) అంటుంది—గుండె అంతా తడివి చూచి జయ—మహా ఎక్కువగా ఆశ్చర్యపోయినట్లు నటిస్తుంది. మళ్ళీ మళ్ళీ ఎంత ఘట్టి గుండె అయిందండీ నిమిషంలోకి అంటుంది; బాబూ చాలా గర్వంగా ఘనకార్యం చేసిన వాడిలాగ ఛాతీ విరిచి ఆమె వంక చూస్తాడు—

VI

అ య దో ర ం గ ం

(హాల్లో. బాబూ బల్లపక్కని కుర్చీలో కూర్చుని ఉంటాడు. కొంచెందూరంలో జయ ఆలెనికి ఎదురుగా మరో కుర్చీలో కూర్చుని ఉంటుంది. మీన బావకుదగ్గరగా కూర్చుని కథలవుస్తకం చదువుతూ ఉంటుంది. సమయము ప్రౌఢున వదుగుంటులు)

జయ—ఇంక ఎన్నాళ్ళోలేదు. మీ పరీక్షలు దగ్గర కొచ్చినై.

మీన—ఇప్పుడేం పరీక్షలే అక్కా! ఇంకా 4 నెలల మాట

జయ—అవుననుకో, అయినా చదవాలె.

మీన—కష్టపడి చదువుతు నే ఉండేగదే బావ ?

జయ—నీవు సంతోషించాలె. (వెక్కిరింతగా).

బాబు—చూశావా మీనా. నేను చదవటం లేదూ?

మీన—ఏం మాటలే అక్కయ్యా అవీ ! పాపం చదువుతు నే ఉంటే ?

బాబు—నేను నిన్న జ్యోతిష్కుడు దగ్గరకూడా వెళ్ళొచ్చాను. నాకు ఇవి శుభదినాలు. తప్పకుండా మేలు కలుగుతుందన్నాడు.

జయ—నక్షత్రం బలం చేతేవ్యాసుకావాలె అయితే!

బాబు—నిజానికి అంతే. వ్యాసుకావటం అనేది కష్టపడి చదవటంలో ఉండదు. అదో గాలిపాటు.

మీన—అంతే. అంతే. (అంటుందిపుస్తకం చూస్తూ)

బాబు—అయితేనీవు పరీక్ష కెళ్ళటం మాటా ?

జయ—డబ్బు కట్టారా ?

బాబు—కట్టలేదు, రేపు పంపుతామను కొంటున్నా.

జయ—వద్దు పంపబోకండి.

బాబు—ఏం, పరీక్ష కెళ్ళావా ?

జయ—ఉఁహు...

బాబు—ఏం ?...

జయ—(మాట్లాడదు)

బాబు—చదవకపోతే మానే పరీక్ష కెళ్ళటంమంచిది. అసలు అడ వాళ్ళను ఊరికేనే వ్యాసు చేస్తారు.

జయ—అయినా వెళ్ళను.

బాబు—వెళ్ళాలె. తప్పదు.

(నవ్వుతుంది. అక్కయ్యనుజూచి ... అక్కమీనను
జూచినవ్వుతుంది. బాబుకేం బోధపడను ఏదో కుట్ర అగు
కుంటాడు.)

బాబు—ఇవన్నీ సాగవు. వెళ్ళి తీరాలె. (అధికారి
లాఅంటాడు.)

జయ—అల్లాగే లెండి—(ఉదాసీనంగా)

మీన—అబద్ధం, ఎందుకే అక్కయ్యా. వెళ్ళనని
స్పష్టంగా చెప్పరాదూ?

బాబు—ఎంచేత వెళ్ళనూ? వెళ్ళకపోతేనేనొప్పుకోను

మీన—నీవు ఒప్పుకొనేదేమిటి? అక్కయ్య పరీక్షకు
వెళ్ళదు బావా. దానితరువాత నీఇష్టం !!

బాబు—ఎందుకు వెళ్ళదొనాకు చెప్పకపోతే, నేనొ
ప్పుకోను.

మీన—చెప్పవే—అక్కా చెప్పు. చేసిన పాపం చెప్పి
తేపోతుంది,

జయ—పాపంలేదు గీపంలేదు?

మీన—చెప్పవే (బ్రతిమలాడినట్లు — నవ్వుతుంది
పెద్దగా)

జయ—ఏం జెప్పాలి ఏదో ఉన్నట్లు!!

బాబు—చాలా గొడవగాడిందే వ్యవహారం—
(విసుగ్గా) పరీక్షకు కూర్చుని తీరాలె. తెలిసిందా!

మీన—వెళ్ళదు గావా ఏం, చేస్తావో చెప్పు!

బాబు—వెళ్ళకపోతేనా ఎరగదూ!

మీన—ఏం చేస్తావో!

బాబు—నేను ఇక మాట్లాడను.

మీన—వెళ్ళుతుందిలే గావా. వెళ్ళుతుంది మెడలు కొట్టేస్తుంది చూస్తుండు (దీర్ఘబ్రతులుంటుంది.)

బాబు—దేముడు నేలుచేస్తే మెడలూ రోవచ్చు. దానికేం అసలు పరీక్షకు కూర్చోటం అవసరం

జయ—అల్లాగే (అని మీన వంకజూచి విరగబడి నవ్వుతుంది. మీన కూడా విరగబడి నవ్వుతుంది)

మీన—(గానదగ్గరకొచ్చి బుజంమీద చెయ్యి వేసి ఊపి) పిచ్చిగావ ఏం తెలియదు!!

బాబు—నాకు తెలుసు లేదూ మీటక్కరు వేషం ఈ టక్కరుతనం నాదగ్గరసాగదు. తెలిసిందా

మీన—సాగదా? సాగి అప్పుడే ఎన్నాళ్ళయింది— (నవ్వు) (బాబుకు అనుమానం కలుగుతుంది. అనుమానంగా చూస్తాడు జయవంక. జయ తలొంచు కుంటుంది. మీన వంక చూస్తాడు. మీననవ్వుతుంది. బాగాఅనుమానంకలుగుతుంది)

బాబు—(కొంచెంభయం, కొంచెంసిగ్గుకలిగినవాడిలా చూస్తూ) అయితే జయా...అదేనా? (జయ మాటాడదు మీన విరగబడి నవ్వుతుంది)

మీన—ఆ. అదేనా.....ఆ. అదేనాజయక్కా
 ఆ అదేనా... గావా... ఆ అదేనా... (అని వెక్కిరించి విరగబడి నవ్వుతుంది అదేనవ్వటం కాసేపు అయినతరువాత బాబు తెప్పరిల్లి చూస్తాడు)

బాబు—సరే. అయితే మీనా మీ అక్కయ్యపరీక్ష కళ్ళూనికి బొత్తి గావీలేదా.

మీన— (వేళ్ళమీద లెఖ్కు పెడుతూ) - కార్తీకం, మార్గశిరం, పుష్యం, మాఘం, ఫాల్గుణం—(అని ఒక్కొక్క మాట—మెల్లగా, వినీ వినపడని గొంతుకతో అనిపెద్దగా) ఆ హా వీలేదు బావా—బొత్తి గావీలేదు.

బాబు—సరే. సరే. (అంటూ వెళ్ళిపోతాడు)

అ రో రం గం

(జయ అత్తి గారి ఇల్లు. హాలు. మీన అటూ ఇటూ హడావుడిగా తిరుగుతూ ఉంటుంది. హాలుపక్కన గది పంతులు ప్రవేశం)

పంతులు—మీనా.

మీన—ఎందుకండీ—మామయ్యా

పంతులు—లేడీ డాక్టరు వచ్చిందికదూ.

మీన—ఆ వచ్చింది. ఇంకా పదినిమిషాలు.

పంతులు—మీ అత్తయ్య కూడా గదిలోనే ఉందా.

మీన—అత్తయ్యా, రత్తమ్మగారు—పిన్ని అంతా ఉన్నారు మామయ్యా. మీరు అల్లాగ కుర్చీలో కూర్చోండి గది యారం చూస్తూ వెళ్ళిపోతుంది. (పదినిమిషాలైన తరువాత)

పంతులు—మీనా.

మీనా—(లోపలినుంచి వచ్చి-) ఏం, మామయ్యా—
ఏందుకూ పిలిచారూ!

పంతులు—తగ్గ లేదూ—

మీనా—లేదు మామయ్యా లేడిజాక్కుడు తగ్గలేకండి.
మీకు ఊరికే ఆదుర్దాపడకండి.

పంతులు—నీవు నాతగ్గర ఉండు అమ్మా మీనా.

మీనా—(వచ్చి) ఏందుకండీ మామయ్యా మీకు
కూడా నొప్పిలాస్తున్నాయ్యా.

పంతులు—అంతకంటే ఎక్కువగానే ఉంది మీనా
అక్కయ్య ఏమంటున్నదిమీనా.

మీనా—(వెళ్ళిపోతూ)—ఏమంటుండండీమామయ్యా
పెద్దగానవ్వి

రావే రావే బంగారు పాపా

(అంటూపడు గెత్తుతుంది)

(మరిపదినిమీసాలైవతడుచాత)

పంతులు—మీనా, మీనా.

మీనా—(లోపలినుంచే)—ఆ ఏం మామయ్యా.

పంతులు—ఏం!

మీనా—ఏం, లేదు మామయ్యా—

పంతులు—లేడిజాక్కుడుతో చెప్పు కా జాగ్రత్తగా
ఉండమని.

మీన—ఆ అల్లాగే...

(మరి అయిదునిమిషాలుతరువాత)——

పంతులు—మీనా. మీనా.

మీన—ఆవస్తున్నా మామయ్యా. (పరుగెత్తుకొని వచ్చి ముసలాయన చెవులో)——మామయ్యా ఇంకా అయిదు నిమిషాలట! (లోపలికి వెళ్ళిపోతుంది)

బాబు—(ప్రవేశించి)——నాన్నగారూ—బి ఏ పస్తుక్లాసులో ప్యాసు అయినానండీ!

పంతులు—మారండ్రే—మానాన్నే. ఫస్టు క్లాసులో ప్యాసు అయినావా? మారండ్రే—!!

(లోపలినుంచి పసిపిల్లవచ్చుచివవస్తుంది. బాబు ఆశ్చర్యపడి సిగ్గుపడుతాడు.....)

పంతులు—మీనా. మీనా.

మీన—(పరుగెత్తుకొచ్చి)మామయ్యా, ఫస్టు క్లాసులో ప్యాసు అయింద అక్కయ్యా!.

పంతులు—మారెల్లె—మాకన్నతల్లి చల్లనికబురు చెప్పావు—బాబు ప్యాసు అయినాడనికూడా ఇప్పుడే విన్నాను

మీన—బావ, వచ్చేడే—బావా—అక్కయ్యమెడలు కొట్టేసింది. ఫస్టు క్లాసు మెడల్ బంగారపు మెడల్ రత్నాలమెడల్—

బాబు—అరే!— ఏమిటే!—మీనా! అప్పుడే! తమాషా గాడంద్రే—

మీన—తమాషా—కాదు బావా!! చాలాతమాషా!!

ఏడవకు ఏడవకు—వెట్టి అబ్బాయి

ఏడిస్తే నీ కండ్లు—నీలాలు కారు

నీలాలు కారితే—నేజూడ లేను జోజో

ఇంద్ర కన్యలొచ్చి—నిన్ను లే పేరు

భద్ర కన్యలొచ్చి—పాట పాడేరూ.

నాగ కన్యలొచ్చి—నాట్య మాడేరూ

దేవ కన్యలొచ్చి—వీణ మీలేరూ

నిద్రపో పాపాయి—నిద్రపోవయ్యా.

ఏ లో వ్ మెం టు

౧

(‘కాంతమ్మ, లక్ష్మమ్మ, పెద్దపిల్ల, చిన్నపిల్ల, శాస్త్రీ రాధ, విజయ, అంతా హాలులో ఉంటారు. కాంతమ్మ పెద్ద తల్లికి తలదువ్వుతున్నది. లక్ష్మమ్మ చిన్నపిల్లకు తలదువ్వుతున్నది. విజయ బొమ్మలో ఆడుకొంటున్నది. రాధా, విజయలు దూరంగా కారంసు ఆడుతుంటారు’)

లక్ష్మమ్మ—ఏమిటో వదినా. చిన్నప్పడు చేస్తేనే బాగుంటుంది బొమ్మల పెండ్లిళ్ళలాగ. ముద్దు ముచ్చట తీర్చాలంటే చిన్నతనంలోనే, పెండ్లిచెయ్యాలె. గడ్డాలు మీసాలు వచ్చింతరువారి పెండ్లిమిటి నాముఖం ! ఒక గంధంపూసినా, పూల చెండ్లాడినా పసివాళ్ళు చేస్తే ముచ్చటగా ఉంటుందిగాని, వయస్సు వచ్చి ఆంబోతుల్లా తయారైన తరువాత ఏంపెండ్లి. అమ్మా !

కాంతమ్మ—అవునమ్మా వదినా, ఆమాటనిజం. చిన్నప్పడే అయితే, అల్లుడు, అత్తయ్యలని పిలవటం ఆపేక్షపడటం, ఉంటుంది. ఈడొచ్చిన పిల్లలకు పెండ్లిచేస్తే, ఆ మొగుడూ పెళ్ళం అతుక్కుపోతారేగాని, అత్తకూమామకూ అచ్చట్లు ముచ్చట్లు తీరవు. నాకు పెండ్లి అయినప్పడు నేను

ఎనిమిదేండ్లదానిని మేజువాటిలో పెండ్లికొడుక్కు గంధంపూస్తూ చెంపమీద ఛేళ్ళున కొట్టాను. పసిదాన్ని నాకే తెలుసు ఎవరో చెప్పారు. అల్లాగచేయమని

లక్ష్మమ్మ—నా పెండ్లిలో ఏమైంది అనుకున్నావు వదివా... నీవు అప్పటికింకా కాపరానికిరాలేదు. జ్ఞాపకం ఉండోలేదో, పెండ్లి అయిపోయింది. మూడు నిద్రలకొచ్చినప్పుడేనా, ఆహా కాదు, కాదు మూడు నిద్రలు అయిపోయినై. పదహారు రోజుల పండుగనాడు. ఏమైంది అనుకున్నావ్. ఆయన ఏమన్నా నడవాలో మంచంమీద పడుకొని నిద్రపోతున్నారు. భోజనాలైన తరువాత ఆయనకైనా అప్పుడు వయస్సు పదిహేనో, పదహారో వుంటాయి ఫిప్పు, ఫారంగాబోలు చదువుతున్నారు. ఏమైంది అనుకున్నావ్ వదివా (నవ్వుతుంది)

కాంతమ్మ—చెప్పి నవ్వి. సంగతి తెలిస్తే మేమూ నవ్వుతాము.

లక్ష్మమ్మ—అప్పుడాయనకు పిలకుండేది. 'విరగబడి నవ్వుతుంది' నిద్రపోతున్నప్పుడే మెల్లిగా దగ్గరకెళ్ళి ఆపిలక్కు తాడు గట్టిదాన్ని మంచానికికట్టాను (విపరీతంగా నవ్వి). వెధవది చూశావా, ఎంతచిన్నతనమో (నవ్వి-ఆపుకొని) అట్లాగే... ఇంతకూ చెప్పొచ్చింది ఏమిటంటే, చిన్నతనంలో పెండ్లిచేస్తే నేనరదాగా ఉంటుంది. మీ విజయ మారాముకు ఈదూ జోడుగా ఉన్నారు. ఉ... అదీగాకా... పరాయి సంబంధం కాదు మేనత్త మేనమామబిడ్డలూ... చక్కగా చిలకాగోరంకులా ఉంటారు... నేననటం ఏమిటంటే వాళ్ళిద్దరికి ముడిపెడదామని

పెద్దపిల్ల—రాముడుబాగానేఉంటాడేఅమ్మాచేస్తే...
బాగానే ఉంటుంది.

చిన్నపిల్ల—ఆ విజయ చచింద్రీ రాముడువర్తిబండరా
ముడు, వాణ్ని వంగలేసి గుద్దుతుంది.

లక్ష్మమ్మ—రేవు నీమొగుడ్ని నీవు—పూలల్లోపెట్టి
పూజస్తావేమా చూస్తాగా?

రాముడు—ఏమే అమ్మా విజయను నాకిచ్చి పెండ్లిచే
స్తారా! నేను విజయను చేసుకొంటాన! (అనిఎగురును)

౨

(కాంతమ్మ ఇల్లు, పిల్లలతో కాపురం, అంతాచిన్న
వాళ్ళు...రంగస్థలం వంటిల్లు.)

శాస్త్రి—అమ్మా. అమ్మా,

రాధ—పిలవబోవకురా, అమ్మదొడ్లో పూజచేసుకొం
టూంది.

శాస్త్రి—చూడవే అమ్మా, పెద్దఅక్కయ్యచూడూ,

కాంతం—దొడ్లోనించే పెద్దలల్లి, ఒక్కనిమిషం ఊ
యోఅమ్మా పూజ చేసుకొని వస్తున్నాను.

పోతుస్తూ బాలుడూ పొన్న పువ్వు చ్చాయ

పొన్న పువ్వు మీద బొగడ పువ్వుచ్చాయ

శ్రీసూర్యనారాయణా!

మేలకో హరి సూర్యనారాయణా.

శాస్త్రి—చూడవే అమ్మా అక్కయ్య నన్ను అథో
గతిపాడా అంటోంది.

పెద్దపిల్ల—నే నేమన్నారా, వెధవ అన్నీ కల్పించు
కొంటావు, అథోగతి వెధవవు.

శాస్త్రి—అమ్మా చూడవే

కాంతమ్మ—వస్తున్నా, నాయినా వస్తున్నా ఒక్క
నిమిషం పోట్లాడకుండా ఉండండ్రా

ఉదయిస్తూ బాలుడూ ఉల్లిపూపూచ్చాయ

ఉల్లి పువ్వుమీద ఉగ్రంపు పొడిచ్చాయ

శ్రీ సూర్యనారాయణ

మేలుకో చూరి సూర్యనారాయణ

మధ్యాహ్నం బాలుడూ మల్లిపువ్వుచ్చాయ

మల్లె పూపూమీద మంకెన్న పొడిచ్చాయ

శ్రీ సూర్యనారాయణ

మేలుకో చూరి సూర్యనారాయణ.

విజయ—అమ్మా అమ్మాయి... బావ చూడవే

కాంతమ్మ—(లోపలికొచ్చి) ఏమిటేసావా, ఏమిటి
నీనోడవ?

విజయ—బావ చూడమ్మా ఏమంటున్నాడో,

కాంతమ్మ—రాముడూ, ఏమన్నావురా, దాన్ని,
కాన్ని ఏమన్నావు?

రాముడు—నేనేమన లేదు అత్తయ్యా.

కాంతమ్మ—మరి ఎందుకు అది ఏడుస్తుంది
 విజయ—ఏమీ అనలేదేం, అబ్బనంగనాచీ తుంగ
 బుర్రాను.

రాముడు—(నవ్వుతాడు)

విజయ—అదిగో మళ్ళీ నవ్వుటం ఎందుకేం ?

అందరు—(నవ్వుతారు.)

విజయ—అదిగోనే అమ్మా అంతా నవ్వుతున్నారు.
 నేను అన్నం తినను.

కాంతమ్మ—అట్లా చిందులుతొక్కుతా వెందుకే,
 నవ్వుతే ఏం? నవ్వారని అన్నం మానేస్తావా? రా మా అమ్మగదూ
 రా తల్లీ.

విజయ—ఊరికే నవ్వుటం కాదే బావ చూడు.

కాంతమ్మ—మా తల్లిరా, నేను బావను కూకలేస్తాగా,
 ఏమిరా రాముడూ, పాపమేమన్నావు.?

రాముడు—నన్నేమన్నదో కనుక్కో అత్తయ్యా,

కాంతమ్మ—ఏమన్నా వే? మాట్లాడవే?

శాస్త్రి—బావ బావ పన్నీరూ బావను పట్టుకుత
 న్నేరూ, అని పాట పాడిం దేలమ్మా

విజయ—ఆ...పాడేను. పాడితే ఏం తప్పా ?

కాంతమ్మ—ఏంతప్పలేదమ్మా, ఓస్ ఇంతేకదా, ఆ,
 పాడితేవాడేమన్నాడే నీవువడ్డవటానికి?

విజయ—పాడిలేపమమ్మా, పాడిలే బావనన్న...
ఎందుకనాలేం !

కాంతమ్మ—ఏమన్నాడో చెప్ప వేం ?

పిల్లలు—చెప్పు, చెప్పుమఱి ... (నవ్వుతాడు),
చెప్పు బుంగమూతి పెడతా వేం ?

విజయ—ఊ, ఊ, బావటానన్న పెండ్లిచేసుకొని,
నన్నే తంతాడుట ! (ఏడుస్తుంది)

కాంతమ్మ—ఓస్ ఇదా ఇంతకూ సంగతీ, పెండ్లి
అయిన తరువాత సంగతిగదా ? దానికి యిప్పటినుండి ఏడ్వ
టం ఎందుకులే. అయినా ఇప్పటికాలంలో పెళ్ళాలు మొగుళ్ళ
నేపట్టుకు తంతున్నారు.

విజయ—నేనే తంతా నిన్ను

రాముడు—పెండ్లిగానీ మరి

కాంతమ్మ—ఏమన్నాడే, మరి ఇదంతావు,, వగలు
పోతావు, వగలమారి వంకాయవు. తినుతోందరగా.

విజయ—బావా వాళ్ళంతా తినిపోయినారేలప్పుడే !

కాంతమ్మ—నీవుకూడా తినుమరి, వెళ్ళి వాళ్ళతో
కలిసి ఆడుకొందువుగాని,

విజయ—బావదగ్గర మంచి బొమ్మలున్నాయెలమ్మా

కాంతమ్మ—టక్కరులంజ, బావలం టేఇష్టమేమర్నీ !

వీధి గుమ్మంకోనుంచి

వెండి కొండలా ఈశ్వరుడండీ

భమిడి కొమ్మలా బసవయ్యండీ

ఏడుకొండలా వెంకన్నండీ,

దూ, దూ, దూ, దూ, 'వెంకన్నా
అదిగో గంగిరెద్దు వచ్చింది. ఒక్కముద్దతిను చెయ్యేదీ—
చెయ్యకడుక్కొని వెళ్ళవే, పాపా ఇటురా మూతినిండా
ఎంగిలే—ఊ! ఇంహ వెళ్ళు...

3

(“వంటిల్లు—కాంతమ్మ కూరలు తరుగుతూఉంటుంది
కాంతమ్మ ఆడబిడ్డ లక్ష్మమ్మ వంటలోవుంది.”)

కాంతమ్మ—ఇవ్వాలనివు మడికట్టుకున్నావు కాబట్టి
నాకుకాస్త చెయ్యి తెరిపిలియింది. రోజూనూ చాకిరేకద
మ్మా నేనూ పెద్దదాన్ని అయిపోయినాను వదిరా, ఇంక
చెయ్యలేను

లక్ష్మమ్మ—ముఫైపళ్ళకే వచ్చిందా ఏం ముసలిత
నము ! ముక్కలైన ముసలితనము ! వెంట వెంటనే కాన్పు
లుకాబట్టి అయిదుగురు పిల్లలతల్లివైనావు కాని లేకపోలే
పైలా పచ్చీసు మీద ఉండాల్సిన వయస్సుకాదూ!

కాంతమ్మ—వయస్సా, నావయస్సే చెప్పాలె,
ముసలిదానినై కూర్చుంటే.

లక్ష్మమ్మ—అప్పుడే ఏమైంది వదిరా, ఇంకాకోడళ్ళు
రావాలె, అల్లుళ్ళురావాలె. నడుంవంగాలె, (వీర్ధ్యాలతో)

కాంతమ్మ—నిజానికి అంతేగాని నేనుమటుకు బీద
ఇంటిపిల్లనై నాసగే, నాకుకాస్త చేతికక్కరకొచ్చే పిల్లను

చేసుకోవలెనని ఉందివదినా?

లక్ష్మమ్మ—కోడలొస్తేమటుకుఅక్కరకొస్తారావమి?
టో మనమనుకోటమేకాని అది వచ్చేసరికి, అత్తకూ పుడు
తుంది రిమ్మ—ఏదోపాటంపుంది ఎరుగవూ?

కొడుకు పుట్టాడంటే కొండకెక్కునురు,

కోడలొచ్చిందంటే రచ్చలెక్కుదురూ... అనీ
అయితే ఏదో నూటొచ్చింది శాబట్టి అంటున్నాను వది
నా. పెద్దపిల్లలిద్దరూ, మా రాముడికి ఈడుగా పోయిందీ,
ఈవిజయను మారాముడుకిచ్చి పెండ్లిచెయ్యాలె. మాలన్న
య్యతో వియ్యం పొందాలని నాకు చిన్నప్పటినుంచీ కోరిక
ఏంవదినా?

కాంతమ్మ—నాదేముందమ్మా, మీఅన్నయ్య ఇష్టం
మీఇష్టం.

లక్ష్మమ్మ— ఏం శాశితనమమ్మా, బొత్తిగానీపెత్త
నంలేనట్టే నూట్లాడుతావు. అయినా నిజానికి మాలన్నయ్య
దేముంది?

కాంతమ్మ—ఇవ్వటానికినాకేంఅభ్యంతరం లేదువదినా
రాముడికి చదువు చెప్పించు. వాడుగనక స్కూలుఫైనల్
స్యాసు అయినాడా తప్పకుండా విజయనిచ్చి ముడేస్తా.

లక్ష్మమ్మ—ఏమోనమ్మా యింగ్లీషుచదువులేమి చె
ప్పిస్తామో, పల్లెటూరి వాళ్ళం, ఆడిల్వో వున్నంత చదువు
చెప్పిస్తాం. ఆపైని బస్తీకాపురం పెట్టి చెప్పించడానికి ఆయన
ఏమంటాడో.

కాంతమ్మ—చదువు లేకపోలేకల్లనియ్యమమ్మావదినా.

లక్ష్మమ్మ—ఇప్పుడు ఈచదువులు రక్షిస్తాయి మా అన్నయ్య చదివాడు బి. ఐ. బి. యల్. ఏంలాభం—రేపు మాఅబ్బాయి చదివినా అంతేగా.

కాంతమ్మ—ఏంలాభం లేకేం, నెలకు మాడరూపాయలు సంపాదిస్తున్నాడు

లక్ష్మమ్మ—సంపాదిస్తున్నాడు (ఈసడింపుగా) సాహేబు సంపాదన అంతా బూబుకుట్టుపోగులకుసరి. నెంటు భూమి లేదూ. చారెడు గది లేదూ తలచాచుకొంటానికి.

కాంతమ్మ—ఏంఎక్కిరిస్తావువదినా, మీకు కాంగా పది ఎకరాలభూమి ఉండనీ, భూమి ఉంటే ఏం లాభం. తినటం ఆకుక్కిమంచంలో కూర్చుని ఊగటమేగా, పది మందిలోకి వెళ్ళటమా, మన్ననా! మర్యాదా?

లక్ష్మమ్మ—మన్ననా మర్యాదాఉన్నాయి మాఅన్నయ్యకు... ఏంలాభం పట్టుమని పది రూపాయలు కావాలంటే పెట్టెలోవుండవు. అర్థరాత్రివేళ వచ్చి అడిగినా మీఅన్నయ్య ఇవపెట్టెతీసి నాలుగొండలు ఆయిదొండలు, ఎంతకావాలంటే అంత, దొంతర్లు దొంతర్లుగా తీసి ఇయ్యగలకు. ఏమిటోబస్తీ సంపాదనంతా అదో చిత్రం నాలువండలు సంపాదిస్తున్నా, ఆయనకూడా మంగలినికూడా రేపిస్తానుపోరా, అంటాడు.

కాంతమ్మ—అవునమ్మా వదినా, మాడగ్గరి డబ్బులే నిమాట నిజమే. ఏదో సంపాదించుకొంటున్నాం. తింటున్నాం

బీదవాళ్ళ మే. మా పిల్లను నీవు చేసుకోకు. నీ పిల్లను మాకి
య్యకు. అంతేగా.

లక్ష్మమ్మ—అదేమిటి వదినా అట్లా అంటావు.
మారాముడికి చదువులేదని నీవేగా పిల్లనియ్యకన్నావు. నీను
చేసుకోకన్నానా ?

కాంతమ్మ—చదువుకొంటేవాడు ఇస్తాను. చదువుకోక
పోకపోతే ఇయ్యనిమాట నిజమే.

లక్ష్మమ్మ—పోస్తే వదినా. ఇయ్యకపోతే పెండ్లికాక
పోదూ. ఏదో అన్నయ్యకూతుర్ని చేసుకొందామనిగానీ,
మావాడికి రేపిపాటికి బంగారపు బొమ్మలాంటి పిల్లను చేస్తాను

కాంతమ్మ—అయ్యో, అదేమిటి వదినా, ఆమాత్రా
నికి అట్లా ఇదే పోతావేమమ్మా ! అయినా ఎప్పటికూటో.
భగవంతుడు, సరిగ్గాచూస్తే ఇంకా అయి దాచేండ్లమాట
ఊరికేసీవు ఇదాతావేమిటి? అయినా వాడికి చదువురాదని
నీవు అనుకోటం ఎందుకూ ! నిజేపంలాగ వస్తుంది. బియ్యే
ప్యాను ఆవుతాడు. అప్పుడు నేనువిజయించిచ్చి పెండ్లిచేయక
మాననూ.

లక్ష్మమ్మ—ఏమో నీమాట చలువను అంతవాడు
కావాలగదా ! ఇప్పుడు ఆకుంక నాలుగోక్లాసట. తప్పుకు
వెధవ క్రిందటి సంవత్సరం.

నిజమే—అప్పుడే ఆమాటవిని బావ నాలుగు తప్పు
కుల త్రయ్యా (సవ్వ)

తప్పాడు, తప్పాడు, నాల్గొక్కాసూ తప్పాడూ
 చదవాడూ, చదవాడూ, పాఠాలేమీ చదవాడూ.
 మెక్కాడూ మెక్కాడూ. చక్కిలాలూ మెక్కాడూ.
 బొక్కాడూ బొక్కాడూ అటుకులన్నీ బొక్కాడూ.
 తింటాడూ తింటాడూ తేరతిండి తింటాడూ
 ఆడాడు ఆడాడు అల్లరిపిల్లల గూడానూ
 కొట్టాడూ కొట్టాడూ అటలో అబ్బయ్యను కొట్టాడూ
 అప్పుడు వాళ్ళనాన్నా వచ్చాడూ
 బెత్తం ఒకటి తెచ్చాడూ,
 స్తంభానికికట్టారూ
 'అని పాడుతూ వెళ్ళిపోతుంది'

లక్ష్మమ్మ—ఇదెప్పుడొచ్చిందమ్మా వదినా
 కాంతమ్మ—నేనూ చూడలేదూ వదినే, దీన్నిచేసి
 కొనినీనే సుఖపడతావమ్మా!

లక్ష్మమ్మ—మరేం ఫరవాలేదూ, పెద్దయితే అన్నీ
 పోతాయి. ఒక పిల్లవుట్టిందాకా ఇట్లాగే ఉంటుంది ఎగురుడు.
 వదినా నీవెళ్ళి పిల్లలకు నీళ్ళు అవీపోసుకో పొద్దుకూకవస్తు
 న్నది. అయిదైనట్లుంది నేనే వంటచూస్తాను నీవెళ్ళు.

౪

(ఇంట్లో ముందున్న పెద్దహాలు రంగస్థలము. మేడపైన
 పిల్లలంతా ఆడుకొంటూంటారు. రాముడు, విజయ హాలులో
 ఉంటారు. విజయ బొమ్మల పెండ్లి చేస్తున్నది.)

విజయ — బావా నీకు పెండ్లిమంత్రాలుపచ్చా!

రాముడు — ఎందుకే విజయా

విజయ — బొమ్మల పెండ్లి చెయ్యాలె. అన్నీ సిద్ధమై నవి. బ్రాహ్మణుడు దొరక లేడు.

రాముడు — బొమ్మల పెండ్లి ఎందుకు గానీ నిజం పెండ్లి చేద్దామా?

విజయ — నిజం పెండ్లి ఎట్లాగురా చేయటం?

రాముడు — సునం ఇద్దరం పెండ్లి చేసుకొంటిమా, నిజం పెండ్లి అయిపోతుంది.

విజయ — మన ఇద్దరికీ పెండ్లా, బలే తమాషామాట అన్నావే. ఇండాకా అమ్మనానాకూడా ఈమాటే అనుకొన్నారు.

రాముడు — ఏమనుకొన్నారే విజయా చెప్పవూ?

విజయ — మానాన్న, నన్ను నీకిచ్చి పెండ్లి చేస్తాన్నాడు. మా అమ్మ వద్దన్నది.

రాముడు — అవునే విజయా, మా అమ్మకూడా నిన్నే పెండ్లి చేసుకోమని నాకెన్నో సార్లు చెప్పింది.

విజయ — ఆహా

రాముడు — ఆహా కాదు, మరి నీకిష్టమేనా?

విజయ — అమ్మ వద్దన్నదిగా?

రాముడు — అత్తయ్య వద్దంటే ఏం లేవే. మనం ఇద్దరం పెండ్లి చేసుకుందాం.

విజయ—అమ్మో అమ్మ తంతుంది.

రాముడు—(విజయను శావిలించుకొని) విజయామనం
తప్పుకుండా పెండ్లి చేసుకొందాం బలేసరదాగా ఉంటుంది.
ఎంత తమసాగా ఉంటుందనుకొన్నావ్.

విజయ—చూఅమ్మ చూస్తే తన్నదురా?

రాముడు—అవుననుకో. అత్తయ్య తంతుంది కాని,
అత్తయ్య చూడకుండా చేసుకొందాం.

విజయ—(పెద్దగా నవ్వుతూ) ఎవ్వరూ చూడకుండా
పెండ్లిమిటిరోయ్. మేళాలుతాళాలు ఏమీలేకుండా నేనావెళ్ళి?

రాముడు—అదికాదే. చూడూ ఒక తమాసాచేద్దాం
మనం ఇద్దరం కలిసి సాయంత్రం వెళ్ళిపోదాము.

విజయ—ఎక్కడికి?

రాముడు—ఎక్కడికేమిటి తాతయ్యగారి యింటికి.

విజయ—అమ్మో గుంటూరు తాతయ్యగారింటికా!
అమ్మో అక్కడికి ఎల్లాగ వెళ్ళటం.

రాముడు—రైలు మీద గుంటూరు పోలేమూ!
అయ్యో... నేను ఎన్నిసార్లు రైల్వే ప్రయాణం చేశానో
నీకు తెలుసా లక్షసార్లు గుంటూరుమిటి మెద్రాసుదాకాపోగ
లును!

విజయ—అబ్బ! మెద్రాసే! అయ్యో బాబో! నీహాక్కడివే!

రాముడు—ఆ నేనొక్కణ్ణే! మద్రాసేమిటి! ఇంకా ఎంత
దూరంపోవచ్చున్నా నాకేం భయంలేదు.

విజయ — మెడ్రాసు దాటిన తరువాత ఏముందీశావా!

రాముడు — అక్కడ పెద్ద సముద్రం ఉంది.

విజయ — (ఆశ్చర్యంతో) పెద్ద సముద్రమూ! బండరు సముద్రానికన్నా పెద్దదా?

రాముడు — ఇక్కడ సముద్రం నీవు చూశావా?

విజయ — చూచుకున్నా సముద్రస్నానానికి తీసికెళ్ళిందిలే.

రాముడు — ఇక్కడ సముద్రము ఏముందిలే, వెధవది, అవతలొడ్డుకనిపిస్తు నేఉంటుంది.

విజయ — అవతలొడ్డుకనిపిస్తుంది? ఆ తెలివిగలవాడవే?

రాముడు — కనిపించకేమే! నీవు చూశావా పెట్టావా? మెడ్రాస్ దగ్గర సముద్రం అంటే... అదే అసలు నిజమైన సముద్రం. ఎంత పెద్దదనుకొన్నా వేమిటి? అబ్బ చెప్పలేం, తల కాదుగిరున తిరిగిపోతుంది.

విజయ — (ఆశ్చర్యంతో) అబ్బ గుంటూరులో ఉందిరా సముద్రం.

రాముడు — గుంటూరులోనా, ఆ..... గుంటూరు లో సముద్రం అదో తమాషా సముద్రం.

విజయ — ఏమిటి? ఏమిటి తమాషా చెప్పవు

(దగ్గరకు వస్తుంది)

రాముడు — అదో తమాషా లే. ఇన్ని సముద్రాలున్నా యా గుంటూరు సముద్రంలాంటిది నే నెక్కడా చూడలేదు.

విజయ—తమాషా ఏమిటో చెప్పరాదో యమ్మ
ఊరికే ఊరిస్తావు కానీ.

రాముడు—అదిఏమిటంటే చెప్పనా? సముద్రంలోనీళ్లు
ఎల్లాఉంటాయి చెప్పు.

విజయ—నల్లగా ఉంటాయి.

రాముడు—అవునామరి. గుంటూరుసముద్రంలో నీళ్లు
ఎర్రగా ఉంటవి.

విజయ—ఎర్రగానే—అంటే కుంకంలాగ?

రాముడు—కుంకం ఏమిటే...రక్తంలాగ.

విజయ—అయ్య బాబో...రక్తంలాగ ఎర్రగాఉంటా
యన్నమాట! తాతయ్యగారింటికి వెళ్ళినప్పుడు నేను అది
చూడలేదు రా.

రాముడు—నీవేంచూస్తావ్. ఆడపిల్లవు మీఅమ్మలో
పాటు ఇంట్లో ఉంటావు. కాకపోతే ఎక్కడికైనా పేరం
టానికి వెడతావు. అంతేగా? మామయ్యకు అసలే భయం
నిన్ను ఎక్కడికైనా తీసికెళ్ళటానికి, మనంఇద్దరం వెళదాం
రా? నీకన్నీ చూపిస్తా. ఆసముద్రం కొండలు అవన్నీ
చూపిస్తా

విజయ—నీవు ఎప్పుడన్నా కొండ ఎక్కావ్ బావా?

రాముడు—ఓ. కొండ చిత్తూరుకొమ్మకెళ్ళా.

విజయ—కొండలకు కొమ్మలుంటాయా, (నవ్వు)

రాముడు—కొమ్మంటే ఆచివరకెళ్ళానన్నమాట.

విజయ—అమ్మో భయమేయలేదూ ?

రాముడు—మొగాళ్ళకేం భయం... నిన్నకూడా తీసికెడతా, రా

విజయ—అమ్మయ్యో, ? నేను కొండ మీదికిగాను బాబూ, ఆచివర నీముంటుంది. అక్కడ నుంచుంటానికి వీలేవా ? పడిపోరా?

రాముడు—ఆచివర ఎట్లా ఉంటుందనుకొన్నావు ? ...అదోతమాషాగ ఉంటుంది. నీవైతేవా కళ్లుగిరున తిరిగి పడిపోతావు.

విజయ—మరి నీవెట్లా ఉన్నావు ?

రాముడు—మరి నీమోస్తరు నేను ఆడపిల్లనా? మరి ఆకొండ ఎక్కుతుంటే... పెద్దపులులు అవీ అరుస్తూఉంటుం వినపడుతుంది.

విజయ—పెద్దపులులే — అయ్యబాబో! — నేను రాను బాబూ. నేను అసలురాను.

రాముడు—ఓసీ, ఊరికేనే భయపడతావేమే. పగలు ఉండవు అవీ! రాత్రిళ్ళు తిరుగుతూఉంటవి.

విజయ—రాత్రిళ్ళు మనం అక్కడకి పోగూడదన్న మాట.

రాముడు—ఆహా...అయితే తుపాకి అవీ ఉంటే వెళ్ళివాటిని చంపొచ్చు.

విజయ—నీవు చంపగలతూ పెద్దపులిని?

రాముడు—నేనా? పెద్దపులివా? రాత్రిళ్ళా ఆహాచిన్న పిల్లలు చంపలేరే! పెద్దఅయిన తరువాతతప్పుకుండా చంపుతా.

అసలు పెద్దపులులను సింహాలను వేటాడాలని నాకు సరదా.

విజయ—పెద్ద అయిన తరువాత చంపుతావా ?

రాముడు—ఓ.....

విజయ—తాతయ్య గారంటికెళ్ళితే తాతయ్య కోప్పడ్డా?

రాముడు—తాతయ్య ఏం కోప్పడ్డు. బలే సంతోషిస్తాడు. మానాయి నే, మాలిళ్ళే, అంటూ ఎత్తుకొంటాడు. కాసేపు అయిన తరువాత తాతయ్యా, తాతయ్యా, మేమిద్దరం పెండ్లిచేసుకుంటాం అని చెప్పుదాం తాతయ్య మర్నాటికల్లా లగ్నం కుదిర్చి జైమంటూ పెండ్లిచేస్తాడు.

విజయ—అమ్మ, నాన్నా రావద్దా ?

రాముడు—అన్ని సిద్ధం అయిన తరువాత వస్తారూ.

విజయ—వచ్చి కోప్పడరూ?

రాముడు—పెండ్లిఅయిపోయిన తరువాత ఏం జేస్తారూ?

విజయ—నిజం పెండ్లైనా ?

రాముడు—ఓ, నిజం పెండ్లే?

విజయ—బాబాలూ మరి ?

రాముడు—బాబాలూనూ ?

విజయ—గాసులైట్టూ?

రాముడు—గాస్ లైట్లం కర్కం! ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు పెట్టిద్దాం.

విజయ—మరి మనకు కొత్తబట్టలూ:

రాముడు—తారయ్య కొని ఇస్తాడు.

విజయ—అవునురా? బలేతమామాగాఉంటుందిగదూ?

రాముడు—గమ్మత్తు, మరివెడదాం ఎవరికీ తెలియ

కుండా

విజయ—అమ్మో మరినాకు ఆకలైతేనో?

రాముడు—నా దగ్గర డబ్బు ఉందిగా, ఇదిగో

విజయ—అయ్యబాబో ఎక్కడదమ్మా ఆనోటూ?

రాముడు—ఎక్కడో సంపాదించాను. వెడదాంరా.

నీకు బొమ్మలూ అవి కొనిపెడతాను.

విజయ—మొగ్గలేసే బొమ్మకొంటావా?

రాముడు—ఒక్క మొగ్గలేసేదేనా? మొగ్గలేసేవీ, ఉయ్యాలలూగేవీ డ్యాన్సు చేసేవి, అవన్నీ కొంటా?

విజయ—నిజంగా?

రాముడు—వెడదాం—మరి ఎవ్వరితో చెప్పకుండా?

విజయ—అమ్మతో చెప్పిరానా?

రాముడు—ఛాదద్దమ్మా, చెప్పిందంతా విని అమ్మతో చెప్తుతానంటావేం. చెపితే మన పెండ్లికాదు, పైగా రెండు తండ్రిగారు.

విజయ—మరి ఎవరితో చెప్పేది?

రాముడు—పిచ్చిమొద్దూ? ఒకరితో చెపటం ఎందుకూ? వెళ్ళిపోదాం.

విజయ—ఒక్కళ్ళమే. నేను రాను.

రాముడు—ఛా తమమాగా వెడదాంరా.

విజయ—అమ్మగనక ఏమన్నా అన్నదాఅంటేనీమీద చెపుతానబ్బయ్.

రాముడు—ఓ. ఏమన్నా చెప్ప—నేను కాదనను... నేనే—నిన్ను... పెండ్లి చేసుకొంటే..... నీవు...నాకూ ఏమవుతావా?

విజయ—నీవు నాకూ మొగుడవురా.

రాముడు—నీవు నాకూ పెళ్ళానివే. 'తెర'

౫

(స్థలం మేడపైన గది. గదిలో విజయ ఉంటుంది అప్పుడే స్నానంచేసివచ్చి బట్టమారుస్తుంటుంది. రాముడూ స్నానంచేసి మంచిబట్టలు వేసుకొన్నాడు నిక్కర్ తొడిగాడు పైన తెల్లనిపద్మ కాలరుపైకి నెట్టి స్వీర్టుమేల్ లాగా తయారయినాడు పచారుచేస్తూ)

రాముడు—'రిస్టు వాచి చూచుకొని' ('స్వ') రాదేల ఇంకా ఈవిడ. సాయింత్రం ఆరు గంటల బండి అందుతుందో అండదో ఆబండి తప్పితే ఇంకో బండి ఉందిగాని ఇంతలోకే మామయ్య వచ్చినా, కథ అడ్డంతిరుగుతుంది లేకపోతే అత్తయ్యకు ఆసూకీ సోకేనా, పక్కలు విరగపొడుస్తుంది. ఈయిద్దరికీ అండకుండా, సంజె చీకట్లో దొడ్డి గుమ్మానె ఉడాయించాలె. ఇంకా ఈవిడ రాదే? ('ప్ర') విజయ లక్ష్మీరాణాసాహెబా

వారు...మహారాణివారూ, కదిలి రండమ్మా, అమ్మగారి
సింగారం పూర్తి అయిందా?

విజయ—(ప్రవేశించి) అథార్టీ చేస్తున్నావే అప్పుడే!

రాముడు—పెగ్లాం మీద అథార్టీ చెయ్యరావమిటి!
మొగాళ్ళు.

విజయ—అబ్బో మహద్వాజ్జ మొగాడివి దిగొచ్చావు
లెద్దూ! అసలు నీకు నేనూ...పెళ్ళాన్ని అయితే కద.

రాముడు—నీవు నాకు పెళ్ళానివి కాదూ!

విజయ—కాదు, నేను నీపెళ్ళాన్ని కాదుపో.

రాముడు—ఎంచేత?

విజయ—నీకూ నాకూ ఇంకా పెండ్లికాండే!

రాముడు—ఒన్ ఇంతేకదా, కేపు అవుతుంది.

విజయ—అవుతుంది, అవుతుంది—అబ్బాయికి
పెండ్లి ఎట్లాగుఅవుతుంది.

రాముడు—కాకపోయినా నాకు కాబోయే పెళ్ళానివి
కాబట్టి నీమీద నాకు అథార్టీ ఉంది తెలిసిందా! కాబట్టి
అథార్టీ చేస్తాను.

విజయ—చేస్తావు, చేస్తావు, చేస్తే ఎరగవూ!

రాముడు—ఏమి లేవ్ విజయూ, నీవుజూస్తే పెంకెమనిషి
లాఉన్నావే! నేను నీకు మొగుడ్ని, కాబట్టి నేను చెప్పినట్లు
నీవు వినాలె.

విజయ—నేనువినను—నీవు నాకు మొగుడివి కాదుపో.

రాముడు—అమ్మబాబో నేను సీతో వేగలేనేవ్. అయితే ఇంతకూ ఒక్కటిచెప్పు నీవు నాకు పెళ్ళానివి అవునా కాదా, అసలు ఆసంగతి చెప్పు?

విజయ—కాదు. నేను నీ పెళ్ళానిని కాదూ (దీర్ఘాలు తీస్తూ)

రాముడు—అట్లాగయితే ఎట్లాగమ్మా, ఇందాక సరే నంటివే గుంటూరు వెళ్ళి గమ్మత్తుగా పెండ్లిచేసుకొందాం అంటివిగదే, మళ్ళీ ఇప్పుడిదేమిటమ్మా ('దగ్గరకు వెళ్ళి') ఏమే విజయా?... ('మెడమీద స్నేహపూర్వకంగా చేయివేసి') మరి నన్ను పెండ్లి చేసుకోవూ?

విజయ—చేసుకుంటా.

రాముడు—అదిగో విజయ ఎట్లాగైనామంచిదే. విజయ చాలా మంచిపిల్ల. అందరి పిల్లల్లోకి విజయ మంచి పిల్ల. అన్ని సబ్బుల్లోకి నల్లసబ్బు మంచిది. విజయా మరి బయలుదేరూ వెడదామూ.

విజయ—ఎక్కడికీ?

రాముడు—మళ్ళీ ఎక్కడికీ అంటావేమే? గుంటూరు వెళ్ళటం, పెళ్ళిచేసుకోటం. అదంతా అనుకొన్నాంగదే.

విజయ—అమ్మో నేను గుంటూరురానుబావా, నీకు కోపంవస్తేవచ్చింది. అమ్మకోపంవస్తుంది చెప్పకుండావెడితే.

రాముడు—అయితే నీవు రావా?

విజయ—రాను...నవ్వుతూ,

రాముడు—అయితే నామాట వినవన్నమాట.

విజయ—వింటా.

రాముడు—అదీ జయరాణి ఎట్లాగయినామంచి పిల్లే!

జయ ఎంతో మంచి పిల్ల

గయ్యాళి, గయ్యాళికాని పిల్ల

కయ్యాలు, కయ్యాలు లేనిపిల్ల

జయ ఎంతో మంచి పిల్ల.

ఏమే జయ నీవు మంచి పిల్లవు కావూ?

విజయ—మంచిదాన్ని.

రాముడు—('ముద్దు పెట్టుకొని') నేనో

విజయ—నీవూ మంచి వాడవే.

రాముడు—మరి నేను చెప్పినట్లు వింటావా?

విజయ—ఉహు

రాముడు—ఇండాక వింటానంటివి కదే?

విజయ—వింటా, వింటా, ఉహు, వినను, ఊపోస్తే
వింటానురా బావా వింటానులేరా.

భిక్షుక బాలుడు—మక్కుపచ్చలా — చిన్నదానా

ఎక్కుతావా రైలా బండీ

చక్కదనమూ—చూచినిన్నూ

ఎక్కనివ్వడో—జాతీవాడూ—

(అని పాడుతూ ఉంటాడు.)

విజయ—‘భయంతో’ వీడికెళ్లా తెలిసింది బావా, అమ్మతో చెప్తున్నాడేమో !

రాముడు—ఛా, వాడెవరో పాడుకొంటూ పోతున్నాడు బజార్లో. నీకేంభయం. ఇహ బయలు దేరుదాం.

విజయ—అమ్మోనాకు భయంగా ఉందబ్బా.

రాముడు—నీకేం భయంలేదు. నేనున్నానుగా, దొడ్డిగుమ్మం దగ్గరుంటా నేను ముందెళ్ళి. నీవు మెల్లగా ఎవ్వరూ చూడకుండా వెళ్ళిపోయిరా ఏం ?

విజయ—సరేముందు నువ్వెళ్ళు.

పంతులు—(ప్రవేశించి) విజయతల్లీ ఎక్కడికమ్మా వెళ్ళుతున్నావూ?

విజయ—(భయంతో) ఎక్కడికి లేనునాన్నా.

పంతులు—చీకటిపడ్డది. దొడ్లోకి వెళ్ళేవు పురుగు బుట్టాడింటాయి. అయితే అమ్మాయి నాజేబులోనుంచి ఎదైనా తీశావా నువ్వు?

విజయ—నేనేం తీయలేదునాన్నా, నేనేమెరుగుదునూ? .

పంతులు—మరి ఏమైపోయిందే పదిరూపాయల నోటు, పొద్దుటినుంచీ వెతుక్కుని చస్తున్నాను. తీస్తే నీవే తీయాలెవప్పుడన్నా కానీ అర్థనా తీస్తూవుంటావు.

విజయ—నోటు నాకెందుకు నాన్నా, నేను నోటు తీస్తానేమిటి?

పంతులు—ఎవరి దగ్గరై నానోటుచూశావా ? పోనీ అది చెప్పు?

విజయ— చిన్న కాయితం గను నాన్నా?

పంతులు—ఆ, ఆ, ఇంత కాయితం.

విజయ—దాని మీద అక్షరాలుంటవీ!

పంతులు—ఆ, అదే ఎక్కడుంది?

విజయ—అది స్త్రీరూపాయలిస్తాడుకదానాన్నా?

పంతులు—ఆ, అదేనే ఎక్కడుంది, ఎవరుతీశారు?

విజయ—ఏమో నాన్నా

పంతులు—భడవా, నీకేదో తెలుసు నిజం చెప్తుతావా చెప్పవా? ('చెయ్యిఎత్తికొట్టబోతాడు')

విజయ—నేగాదు నాన్నా తీసింది.

పంతులు—పోనీ ఎవరు తీశారో చెప్పు?

విజయ—ఎవరుతీశారో నాకు తెలియదు నాన్నా.

భావదగ్గర అటువంటి దొకటుంటే చూశాను.

పంతులు—ఆసి భడవా, ఇండాకటినుంచీ ఆమాట చెప్పవేం? ఏడీ వెధవ? ఎక్కడున్నాడు.

విజయ—దొడ్డిగుమ్మం దగ్గరున్నాడు.

పంతులు—రా, చూషిద్దువుగాని రా వెధవ దొంగ తనం కూడా నేర్చాడా?

(‘నిష్క్రమణం,)

విజయ—‘దొడ్డిగుమ్మం దగ్గర ప్రవేశించి’ బావా?

రాముడు—(గొంతుకలిగబట్టి గుసగుసలాడినట్టుగా)
‘రావే’ విజయా, గుంటూరు బండికి పైము అయింది...

పంతులు—(ప్రవేశించి) ‘రాముణ్ని చెయ్యిపట్టుకొని’
ఏమిట్రా, ప్రయాణమా? ఇద్దరు కలిసి వెడదామనుకొన్నారూ,
ఒరి వెధవా, నోటువది!

రాముడు—ఏం నోటూ! నేనేమెరుగుదునూ?

పంతులు—నాజేబులోనుంచి నోటుతీయాలా?

కాంతమ్మ—వాడేమెరుగునండి, పాపం వాణ్ని కొట్ట
బోతారూ, చిన్న వెధవనూ?

విజయ—నోటు తెచ్చాడే అమ్మా, నేను చూశాను.
నాకు చూపాడు కూడా. మనం ఇద్దరంగుంటూరు కాలయ్య
గారింటికి వెడదాం అన్నాడే. మనం అక్కడ పెండ్లిచేసు కుం
దాం అని కూడా అన్నాడే అమ్మ.

పంతులు—నీవు కూడా వున్నావూ ఈ కుట్రలో?

విజయ—నేనేమెరుగనునాన్నా బావే నన్ను గుం
టూరు తీసికెడతానంటే నేను రానన్నాను నాన్నా.

కాంతమ్మ—కాసేపు మీరు రాకపోయి నట్టయితే
కట్నమూ కానుకాలేకుండా, మీకూతురుకు ముగ్గుడొచ్చే
వాడు. ఇంతకూ నోటు మీ చేతికొచ్చిందా!

పంతులు—రాలేదు. వాడేం ఎరగట్ట!

విజయ—బావదగ్గర నోటువున్నది నాన్నా

పంతులు—ఏంరా రాముడూ?

రాముడు—నేను తియ్యలేదు—ఇదిగోనోటు నేను తియ్యలేదు—

పంతులు—తియ్యలేదు, వెధవాతీయందే ఎట్లా వచ్చింది నీదగ్గరకు ! (ఒక దెబ్బ కొడతాడు)

కాంతమ్మ—వాణ్ని కొడతారెందుకూ ? మిరిట్లా ఉండండి. ఏమిటా రామా నోటు నీవు తీశావా !

రాముడు—నేను తీయలేదు అత్తయ్యా...మామయ్య గదిలోనే కింద పడేసుంది ఆనోటు. ఎవరన్నా తీస్తే ఎత్తికెడతారని నేను తీసు కొన్నాను.

కాంతమ్మ—ఎంతబుద్ధిమంతుడివిరా మాతండ్రి.

పంతులు—ఛా. గాడిదా అబద్ధాలు కూడాను. తన్నే వాళ్ళులేక (ఇంకోదెబ్బ)

కాంతమ్మ—ఊరుకోండి. చెయ్యిచేసుకోవటం ఎందుకూ?

విజయ—అక్కయ్యారా, దబ్బునరావాలె. చిన్నన్నయ్యా, పెద్దన్నయ్యా అరెరె, చప్పునరావాలె, అమగోబావ పెండ్లి అయింది...బావకు పెండ్లి అయింది...నేజెప్పలా...బావకు పెండ్లి అయింది.

(“పిల్లలంతాచేరి కిలాకిలా నవ్వుతాడు”)

జయపాడుతుంది.

అయిందమ్మా అయిందీ
బావకు పెండ్లి అయిందీ
మేళంతాళం లేకుండా,

దమ్మడికర్చు లేకుండా
 పెద్ద పెళ్ళి అయింది;
 నాన్నక్కోపం వచ్చిందీ
 నాలుగు తన్నులూ తన్నాడూ,
 అయిందమ్మా అయింది
 బావకు పెండ్లి అయిందీ.

“అంటూ ఎగురుతుంది”

(తెర పడుతుంది.)

సంపూర్ణము

శ్రీ వేదాంతకవిగారి రచనలు

రటాలు		1	0	0
వితానంస్థానం		2	0	0
అవ్వాయువులు		0	12	0
గండయాత్ర		1	0	0
పరదలు		1	0	0
గడుగ్గాయి		1	0	0
చినరసాలు		0	8	0
భగవద్గీతాభాష్యం	1 వ భాగము	1	4	0
దీక్షా	2 వ భాగము	1	0	0
మొదటి భాగము		1	0	0

శ్రీ ఉమర్ ఆలీ షా గారి

సర్వభూతాంతరంగము		3	0	0
-----------------	--	---	---	---

శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణరావుగారి

ఆంధ్రపూర్వము		0	6	0
--------------	--	---	---	---

పరిచయము :—

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో,

రాజమండ్రి.

శ్రీ మునిమాణిర్యం నరసింహారావుగారి రచనలు

1.	కాండం కైఫీయతు	1	0	0
2.	కాంతం కాపురం	1	0	0
3.	కాంతం	1	0	0
4.	నేనూ మాకాంతం	1	0	0
5.	మునిమాణిర్యం నాటికలు	1	0	0
6.	మునిమాణిర్యం కథలు	1	0	0
7.	ఉపాధ్యాయుడు	1	0	0
8.	తిరుమాళిగ	1	0	0
9.	మేరీ కహానీ	1	0	0
10.	దాంపత్య జీవితం	1	0	0
11.	రేడియో నాటికలు	1	0	0
12.	రాధికాబు	1	0	0
13.	శరద్రాత్రులు	1	0	0
14.	రుక్మతల్లి	1	0	0
15.	యధార్థ దృశ్యాలు	1	0	0
16.	హాస్యకథలు	1	0	0
17.	తల్లిప్రేమ	1	0	0
18.	కథానికలు	1	0	0
19.	దీక్షితులు	1	0	0
20.	తగూ నెం. శ్రీ	1	0	0
21.	విదోది వ్యాసములు	1	0	0
22.	నా స్నేహితులు	1	0	0

వ ల య నా రు :

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

